

School of Business
Economics and Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Handelshögskolans Civilekonomprogram
Bachelor Thesis, ICU2006:90

Impairment Test av Goodwill

- analys av diskonteringsräntan

Kandidatuppsats / Bachelor Thesis

Kristin M Johansson

Malin Källman

Johanna Norrlender

Handledare

Gunnar Rimmel

Företagsekonomi / Redovisning

HT 2006

Förord

Gruppen vill rikta ett stort tack till alla respondenter vilka har möjliggjort denna uppsats och dess resultat. Vi vill även tacka revisorerna som har bidragit med förståelse för teorin och den praxis som har utvecklats avseende diskonteringsräntan.

Speciellt tack till vår handledare Gunnar Rimmel som har bidragit med värdefulla tankar och råd under uppsatsens gång.

Göteborg den 12 januari 2007

Kristin M Johansson

Malin Källman

Johanna Norrlender

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslagen
CAPM	Capital Asset Pricing Model
CFO	Cheif Financial Officer
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
NPV	Net Present Value
SFAS	Statement of Financial Accounting Standard
SIC	Standing Interpretations Committee
WACC	Weighted Average Cost of Capital

Definitioner som gäller IAS 36 Nedskrivningar

Aktiv marknad:

En aktiv marknad existerar när följande tre villkor är uppfyllda:

- handeln avser likvärdiga objekt
- på marknaden brukar det finnas intresserade köpare och säljare
- prisinformationen är tillgänglig för allmänheten

Avskrivning:

Är en systematisk fördelning av en tillgångs avskrivningsbara belopp över dess nyttjandeperiod

En kassagenererande enhet:

Är den minsta identifierbara grupp av tillgångar som ger upphov till inbetalningar som är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar.

Ett nedskrivningsbehov:

Är det belopp med vilket en tillgångs eller en kassagenererande enhets redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde

Kostnader vid försäljning/utrangering:

Är kostnader som är direkt hänförliga till avyttring av en tillgång eller kassagenererande enhet exklusive kostnader för finansiering och inkomstskatter.

Nyttjandeperiod är antingen:

- den tid en tillgång förväntas bli utnyttjad för sitt ändamål av företaget eller
- det antal enheter eller motsvarande som förväntas produceras med hjälp av tillgången.

Nyttjandevärdet:

Nyttjandevärdet är nuvärdet av de framtida kassaflöden en tillgång eller en kassagenererande enhet förväntas ge upphov till.

Redovisade värdet:

Är det belopp en tillgång redovisas till för första gången med avdrag för ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

Verkligt värde:

Verkligt värde minus försäljningskostnader är det pris som man beräknar att kunna erhålla för tillgången eller för en kassagenererande enheten vid försäljning mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Återvinningsvärde:

Återvinningsvärdet definieras som det högre värdet av det verkliga värdet minus försäljningskostnader för en tillgång eller kassagenererande enhet och dess nyttjandevärde.

Definitioner som gäller IAS 38 Immateriella tillgångar

En immateriell tillgång:

Är en identifierbar, icke-monetär tillgång utan fast fysisk form.

En tillgång är en resurs

När följande villkor är uppfyllda:

- När ett företag har kontroll över den till följd av inträffade händelser
- Som förväntas ge företaget ekonomiska fördelar i framtiden

Anskaffningsvärde:

Det belopp som betalas vid köp av tillgång vid tidpunkten för köpet eller för uppförandet eller det belopp som hör till denna tillgång vid första redovisningstillfället enl. särskilda krav i IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar.

Företagsspecifikt värde:

Nuvärdet av de framtida kassaflöden som en tillgång förväntas generera när den nyttjas och vid försäljning av den eller vid reglering av en skuld.

Tabellförteckning

Tabell 3-1 Impairment of Assets” (Källa: Internutbildningsmaterial från Deloitte gjord av Thomas Strömberg, AFR och Mats Lindqvist, Financial Advisory.)

Tabell 4-2 Hur länge har du haft den befattningen? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-3 Hur länge har du arbetat inom ert företag? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-4 Hur har ert företag förberett sig inför IFRS? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-5 Hur har du i din roll förberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-6 Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-7 Varför har ni valt att använda den metoden? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-8 Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-9 Vilken Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-10 Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-11 Hur fördelas komponenterna? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-12 Är det någon av komponenterna som är given? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-13 Är det någon av komponenterna som inte är given? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-14 Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-15 Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabell 4-16 Diskonteringsräntan – studien jfr börsen (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Figurförteckning

Figur 1-1: Uppsatsens disposition (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Figur 2-2: Frågeformulär för revisorer (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Figur 2-3: Frågeformulär för företagens respondenter (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Figur 4-4: Företagspresentation (Källa: från respektive årsredovisning, Affärsvärlden och Göteborgs Posten)

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problem	2
1.3 Syfte	2
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Disposition	3
2 Metod	4
2.1 Vetenskaplig ansats	4
2.2 Förkunskaper	4
2.3 Metodval	4
2.4 Datainsamling	5
2.4.1 Primärdata	5
2.4.2 Sekundärdata	5
2.5 Urval	5
2.5.1 Urval av revisorer	5
2.5.2 Urval av företag	5
2.5.3 Urval av respondenter	5
2.6 Tillvägagångssätt	6
2.7 Trovärdighet	7
2.7.1 Reliabilitet	7
2.7.2 Validitet	8
2.8 Källkritik	8
2.9 Bearbetning av empiri och analys	9
2.9.1 Frågeformulär för empiri från revisorer	9
2.9.2 Frågeformulär för empiri från företagens respondenter	10
2.9.3 Bearbetning av analys	10
2.9.4 Bearbetning av slutsats	11
3 Teoretisk referensram	12
3.1 IFRS accounting framework	12
3.2 Amerikansk normbildning, FAS 141 och 142	12
3.3 IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas	13
3.4 IAS 38 Immateriella tillgångar	13
3.4.1 Bakgrund	13
3.4.2 Redovisning och värdering	14
3.5 IFRS 3 Rörelseförvärv	15
3.5.1 Bakgrund	15
3.5.2 Goodwill	16
3.6 IAS 36 Nedskrivning	17
3.6.1 Bakgrund	17
3.6.2 När skall nedskrivning ske?	18

3.6.3	Upplysningskrav IAS 36 Nedskrivningar punkt 134.....	18
3.6.4	Impairment test av goodwill.....	19
3.6.5	Vilka metoder finns för nuvärdesberäkning av nyttjandevärdet?.....	20
3.6.5.1	Traditionella metoden.....	21
3.6.5.2	Förväntade kassaflöden.....	22
3.7	Diskonteringsräntan.....	23
3.7.1	WACC.....	24
3.7.2	CAPM.....	24
3.7.3	Givna komponenter.....	25
3.7.4	Genomsnittlig diskonteringsränta i börsbolagen avseende goodwill 2005.....	25
3.8	Redovisningsprinciper.....	25
3.8.1	God redovisningssed och rättvisande bild.....	25
3.8.2	Försiktighetsprincipen.....	26
3.8.3	Matchningsprincipen.....	26
3.9	Vad får revisorer göra?.....	26
4	Empiri och analys	27
4.1	Sammanfattning av intervjuer med auktoriserade revisorer.....	27
4.1.1	Hur utförs Impairment testet av Goodwill i praktiken? Baserat på vad? Olika faktorer?.....	27
4.1.2	Vad tittar revisorer på?.....	27
4.1.3	Hur skall företag komma fram till sin diskonteringsränta som skall användas i "Impairment Test av Goodwill" enligt din tolkning av IAS 36?.....	28
4.1.4	Gör de flesta det? Om nej, vad har de gjort istället?.....	28
4.1.5	Vilken komponent i framtagandet utav diskonteringsräntan brukar företag justera mest?.....	28
4.1.6	Varför tror du att diskonteringsräntan varierar mycket från bolag till bolag även om de är inom samma bransch?.....	29
4.1.7	Anser du att IAS borde beskriva mer detaljerat hur företag skall ta fram sin diskonteringsränta som de använder i sin "Impairment Test av Goodwill"?.....	29
4.1.8	Tror du att det skulle göras mer nedskrivningar utav Goodwill om det bara fanns givna komponenter i diskonteringsräntan?.....	30
4.1.9	Hur ser man om kassaflödena har blivit justerade för risker enligt ovan, hur ser man om en dubbelräkning har skett?.....	30
4.2	Företagspresentation.....	31
4.2.1	Analys av empiri från företagens respondenter.....	32
4.2.2	Vilken befattning har du? Hur länge har du haft den befattningen? Hur länge har du arbetat inom ert företag?.....	32
4.2.3	Hur har ert företag förberett sig inför IFRS? Hur har du i din rollförberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill?.....	33
4.2.4	Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning? Varför har ni valt att använda den metoden?.....	33
4.2.5	Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen? Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta?.....	34
4.2.6	Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta? Hur fördelas komponenterna? Är det någon av komponenterna som är given? Är det någon av komponenterna som inte är givna?.....	35
4.2.7	Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006?.....	38
4.2.8	Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill?.....	38

4.2.9 Vilka effekter har införandet av nedskrivningsprövningen av goodwill medfört?.....	38
4.2.10 Har du något övrigt att tillägga? Får vi återkomma med kompletterande frågor vid behov?.....	39
5 Slutsats	40
5.1 Huvudfrågor besvaras.....	40
5.2 Egna reflektioner.....	41
5.2.1 Finansiell inriktning.....	41
5.2.2 Förberedelse inför IFRS.....	41
5.2.3 Traditionell metod.....	41
5.2.4 Praxis.....	41
5.2.5 Komponenterna.....	42
5.3 Förslag till fortsatt forskning.....	42
Referenslista	43

1 Inledning

I detta kapitel ges en bakgrunds beskrivning, därefter följer en problemdiskussion och redogörelse av uppsatsens syfte. Slutligen redogörs för de gjorda avgränsningarna och uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

International Financial Reporting Standards, IFRS, har varit ett omdiskuterat ämne och har påverkat noterade företag inte bara i Sverige utan i hela Europa. Enligt International Accounting Standards, IAS - förordningen skall noterade bolag från och med 2005 upprätta koncernredovisningen i enlighet med IAS/IFRS. Syftet med implementeringen av gemensamma redovisningsstandarder är att skapa en harmoniserad redovisning bland EU:s noterade bolag. Harmoniseringen av redovisningen kommer att öka transparensen i de finansiella rapporterna och göra det möjligt att jämföra olika börsbolags årsredovisningar oberoende av var de är noterade i EU (Klahr, H., 2002).

IFRS 3, *Rörelseförvärv*, är en av de standarder som har fått stor betydelse. Enligt IFRS 3 *Rörelseförvärv*, får endast förvärvsmetoden användas vid företagsförvärv och avskrivningar av goodwill får längre inte göras. Istället skall omprövning av goodwill göras minst en gång per år eller när indikation för nedskrivning anses föreligga (IFRS/IAS, 2006).

Upplivningskraven för noterade företags årsredovisningar utökades i samband med införandet av IAS/IFRS och detta skulle redan avspeglas i 2005 års årsredovisningar. Enligt IAS 36 *Nedskrivningar*, punkt 134 skall företagen lämna information om de uppskattningar som görs i nedskrivningsprövningen, av de kassagenererade enheterna, med väsentliga goodwillvärden i relation till företagets totalt rapporterade goodwill (IFRS/IAS, 2006).

Diskonteringsräntan är en viktig del i uppskattningen och skall enligt IFRS upplivningskrav redovisas i årsredovisningen. Diskonteringsräntan används i omprövningen av goodwill då den spelar en avgörande roll när man nuvärdesberäknar kassaflöden (Melin, C. & Kling, D., VT 2006, s.14).

I en undersökning om IFRS upplivningskrav har uppfyllts av svenska börsnoterade företag visade det sig att endast 30 av 40 företag hade publicerat sin diskonteringsränta i sin årsredovisning för år 2005. Det visades också i undersökningen att diskonteringsräntan varierade mellan 6,7 % - 19,0 % före skatt men ligger i normalfallet mellan 9 % - 12 % före skatt, i enlighet med bolagets vägda genomsnittliga kapitalkostnad före skatt. Denna variation av diskonteringsräntor som noterade bolag använder sig av i sin omprövning av goodwill gör att diskonteringsräntan blir mer intressant (Persson, L-E. & Hultén, K., 2006, s. 30).

1.2 Problem

För första gången kan man konstatera att företagen mycket riktigt har upphört att skriva av sin goodwill, helt enligt reglerna från och med ingången av år 2004.

Företagen gör omprövningar istället så kallade impairment test för att se om nedskrivning av goodwill behöver göras, vilket har resultat påverkan. Dessa omprövningar skall ske vid samma tidpunkt varje år med tillägg för ytterligare omprövning om indikation för detta uppkommer. Det konstiga är att ingen tycks behöva göra någon nedskrivning.

Vad beror det på att så få företag gör goodwill nedskrivningar, kan det bero på att en praxis har utvecklats hos företagen?

För att komma underfund med hur det ligger till bryts problemet ned i sina beståndsdelar, och där är diskonteringsräntan väsentlig eftersom den påverkar de framtida kassaflödenas storlek vid diskontering till nuvärde. Impairment testet för goodwill baseras oftast på summan av de framtida kassaflödena i de förvärvade kassagenererande enheterna, diskonterade till nuvärdet. Villkoret för att slippa nedskrivning är att nuvärdet för de framtida kassaflödena är större än det förvärvade goodwillvärdet. Fokus för uppsatsen blev därmed diskonteringsräntan.

Hur motiverar företaget sitt val av den diskonteringsränta som används i samband med impairment test av goodwill?

Vilka komponenter består diskonteringsräntan av?

Studien utgår i detta sammanhang från att diskonteringsräntan är detsamma som företags avkastningskrav, som innehåller den riskfria räntan plus företags riskpremie. Då den riskfria delen anses vara given så återstår frågan om hur företaget bestämmer sin riskpremie.

Genom studier av årsredovisningar har författarna emellertid observerat att vissa företag använder WACC, vid bestämning av diskonteringsränta och att det finns stora variationer i storleken.

Författarna vill se om det går att generalisera valet av diskonteringsräntan till exempelvis branschens risk och andra specifika faktorer, eller på annat vis finna gemensamma nämnare för hur diskonteringsräntan bestäms ute hos företagen. Om frågorna kan besvaras och ett generellt mönster kan urskiljas, så skulle detta kunna underlätta analysen av företagens värde ur ett aktieinvesterperspektiv.

1.3 Syfte

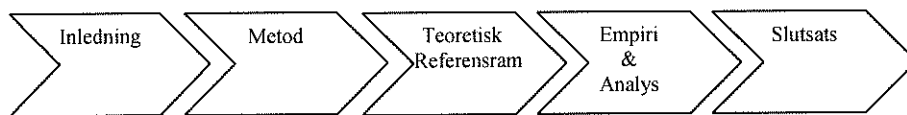
Syftet med uppsatsen är att kartlägga hur företagen tar fram sin diskonteringsränta för omprövning av goodwill och utreda om det finns någon praxis som följs hos företagen. Det är även intressant att se motiveringen till den valda diskonteringsräntan och vilka komponenter som ingår. Studiens karaktär skall ses ifrån ett investeringsperspektiv.

1.4 Avgränsningar

Studien omfattar enbart svenska noterade företag eftersom de måste redovisa enligt IFRS och följa de upplysningskrav som anges i IAS 36 *Nedskrivningar*, punkt 134 (IFRS/IAS, 2006, s. 18). Studien avgränsas till att omfatta tolv gjorda intervjuer där sju av tolv företag kommer från "Stockholm Large cap". Fyra av de tolv företagen kommer från "Stockholm Mid cap". Ett av de tolv företagen har blivit uppköpta och förekommer inte längre på börsen, dock fanns de noterade år 2005. Upplysningskravet ger studien större inblick i årsredovisningens poster avseende goodwill. Studien blir en slags fallstudie av hur dessa företag tar fram sin diskonteringsränta, om det sedan går att generalisera på andra företag vet författarna inte med säkerhet.

1.5 Disposition

Uppsatsens disposition är uppbyggd enligt nedanstående figur.

Figur 1-1: Uppsatsens disposition (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Uppsatsens inledning beskriver studiens: bakgrund, problemformulering, syfte och vilka avgränsningar som har gjorts.

Metoden behandlar den teori som ger stöd för hur empirin skall analyseras i uppsatsen och därefter slutsatsen. Metodavsnittet presenterar: vetenskaplig ansats, förkunskaper, metodval, datainsamling, urval, tillvägagångssätt, diskussion om studiens trovärdighet och tillväga gångssättet för empiri, analys och slutsats.

Den teoretiska referensramen behandlar de regler och förordningar som finns i IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, 3 *Rörelseförvärv* och IAS 36 *Nedskrivningar*, 38 *Immateriella tillgångar*. Ramen innehåller information angående hur amerikansk normbildning ser ut, gällande den nya regleringen. Vidare beskrivs modellerna Weighted Average Cost of Capital (WACC) och Capital Asset Pricing Model (CAPM), som används vid bestämning av diskonteringsräntan och som diskuteras i studiens empiri. Ramen innehåller central information angående redovisningsprinciper. Kunskap som behövs för att kunna förstå och analysera diskonteringsräntan.

Empirin innehåller en sammanfattning av de intervjuer som är gjorda med revisorer samt studiens respondenter.

Analysen presenterar ett sammanställt resultat med en objektiv ansats av studiens intervjuer.

Uppsatsens slutsats presenterar vad studiens resultat blev och om uppsatsens syfte och problemformulering kan anses vara besvarade.

2 Metod

I detta kapitel ges en beskrivning om tillvägagångssättet vid datainsamling samt en diskussion om reliabiliteten och validiteten i studiens källor. Slutligen presenteras bearbetningen av empirin och analysen samt slutsatsen.

2.1 Vetenskaplig ansats

En vetenskaplig ansats kan angripas på olika sätt. De två kategorierna som definieras i uppsatsen är deduktion och induktion. När man använder sig av angreppssättet deduktion innebär det att en forskare utgår från allmänna principer och befintlig teori, för att dra slutsats om specifika företeelser. Man använder sig av teori som är befintlig för att härleda hypoteser som testas empiriskt i det specifika fallet. Deduktion kan beskrivas som att man följer "bevisandets väg" (Patel & Davidson, 2003, s. 23).

Vid angreppssätt via induktion arbetar man utifrån motsatt tillvägagångssätt. Utifrån den empiriska verkligheten skapar man teori. Detta tillvägagångssätt ger ny teori som förklarar det undersökta fenomenet (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 40-41)

2.2 Förkunskaper

Författarna av denna studie, har varierande antal terminer av ekonomistudier i bagaget. Den samlade erfarenheten kan påverka sättet att tolka studiens resultat. Förkunskaper kan i vissa fall vara utvecklande men även hämmande i vissa avseenden. Inrotade fördomar blir till begränsningar, och minskar flexibiliteten för nya infallsvinklar. Detta kräver ett professionellt agerande inför intervjuobjektens svar och hantering av information med avsikten att försöka se nya infallsvinklar.

2.3 Metodval

När det gäller metodval kan dessa delas in i två olika metoder, kvantitativa och kvalitativa. Kvantitativ metod betyder att man har använt sig av till exempel statistik eller andra matematiska uträkningar eller mätningar (Backman, J. 1998, s. 31). Metodvalet bygger på hur hypotesen lyder, studiens syfte samt vilken typ av svar som behövs för att ge ett svar till hypotesen (Patel & Davidson, 2003, s. 20-21).

Kvalitativ metod bygger på att man använder sig av experiment i huvudsak enkäter och intervjuer. Resultatet förklaras verbalt, "ordet" är det centrala i den kvalitativa metoden (Backman, J., 1998, s.31). Den kvalitativa metoden syftar till att få djupare kunskap än vad som ges genom den kvantitativa metoden (Rosengren, K-E & Arvidsson, P., 2001, s. 130-131). Fördelen med att använda den kvalitativa metoden är att man kan analysera informationen direkt och man har möjlighet att utveckla tillvägagångssättet under resans gång.

Den kvantitativa metoden kräver att allt material måste vara inhämtat innan man kan börja analysera informationen.

Valet av metod för uppsatsen är den kvalitativa. Valet bygger på att metoden stämmer överens med uppsatsens tre huvudfrågor (jfr kapitel 1.2).

Frågorna kräver svar som ska kunna tolkas och analyseras. Tanken med studien är att få insikt i respondenternas beteende och analysera om det finns bakomliggande mönster i deras tillvägagångssätt.

2.4 Datainsamling

Uppsatsen bygger på primär- och sekundärdata, som är relevanta för studien. Nedan beskrivs kortfattat de metoder som använts i uppsatsen.

2.4.1 Primärdata

Primärdata är den information som har samlats in för studien och bearbetats primärt. Uppsatsens primärdata bygger på tolv telefonintervjuer gjorda med respondenter hos börsnoterade företag som har goodwill. Dessutom har tre intervjuer med revisorer utförts antingen via frågeformulär eller genom besöksintervju.

2.4.2 Sekundärdata

Sekundärdata utgörs i studien av artiklar, litteratur och årsredovisningar samt datasökningar via databaserna Gunda, Libris och olika tidskrift databaser.

2.5 Urval

Uppsatsens urval har gjorts i tre steg till att börja med gjordes val av revisorer därefter företag och till sist respondenter.

2.5.1 Urval av revisorer

För att få en förankring i teorin vid tolkningen av företagens intervjusvar, intervjuades två olika revisionsbyråer, Deloitte och Ernst & Young, för att få en mer intressant analys av empirin. Valet av revisorerna gjordes bland de största revisionsbyråerna, eftersom de vanligtvis är påskrivande revisorer för börsnoterade bolag. Kontakten genomfördes genom telefonförfrågan eller via email.

2.5.2 Urval av företag

Avsikten var att uppsatsen skulle baseras på ett urval av företag, som förekom på listan från Six Index "dagens mest omsatta aktier", och de som hade goodwill i sin balansräkning. Tyvärr uppstod det problem då det visade sig att de utvalda bolagen varken hade tid eller intresse av att medverka i uppsatsen. Urvalet var därför tvunget att ändras omgående. Urvalet föll sonika på börsnoterade bolag som har goodwill i sin balansräkning. Med tanke på att uppsatsen syfte skulle bli tillgodosett föll urvalet på bolag inom olika branscher för att det skulle kunna bli möjligt att urskilja mönster branscher emellan. Resultatet av urvalet är att uppsatsen bygger på intervjuer med respondenter på företag från branscher såsom: råvaror, industri, konsumentvaror, hälsovård, grossister, media samt tjänstesektorn. Kategoriseringen är gjord av Affärsvärlden.

2.5.3 Urval av respondenter

När det gäller val av respondenter hos de olika företagen är det viktigt för uppsatsen att veta att personen i fråga har den teoretiska kunskapen och vetskapen, om hur deras företag tillämpar

IFRS/IAS i framtagandet av diskonteringsräntan. Urvalet av respondenter har skett med kriteriet att de har chefposition i företaget eller motsvarande. I vissa fall har företaget hänvisat till andra personer inom företaget eftersom de har varit mer lämpade att besvara uppsatsens intervjuformulär.

2.6 Tillvägagångssätt

Med tanke på att IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, 3 *Rörelseförvärv*, och IAS 36 *Nedskrivningar*, 38 *Immateriella tillgångar* är nyligen uppdaterade standarder, finns det inte speciellt mycket litteratur om hur tillämpningen ser ut hos företagen. Detta problem gör att andra tillvägagångssätt, för att samla information till studien måste hittas. Därför görs tolv telefonintervjuer med personer på företag som har kvalitéer *se Urval av företag*. Eftersom flertalet av de företag som skulle intervjuas finns runt om i Sverige var det mest effektivt att intervjua respondenterna via telefon.

Uppsatsens problemformulering kräver även att experter inom området får uttala sig. Därför gjordes tre intervjuer med auktoriserade revisorer från företagen Deloitte, Ernst & Young och en revisor som vill vara anonym. En av intervjuerna gjordes genom besöksintervju på Deloitte's kontor i Göteborg. Intervjun med Ernst & Young gjordes genom att uppsatsens frågeformulär emailades. Anledningen till detta förfarande är att personen i fråga inte kunde boka specifik tid för intervju på grund av tidsbrist. Den tredje intervjun gjordes genom besöksintervju på revisorns kontor.

Denna kvalitativa metod har använts eftersom studien syftar till att analysera och tolka, huruvida det förekommer likvärdiga mönster hos företagen eller om deras tillvägagångssätt skiljer sig åt gentemot varandra. Tanken med telefonintervjuerna är att ge studien en övergripande bild av hur IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, 3 *Rörelseförvärv*, och IAS 36 *Nedskrivningar*, 38 *Immateriella tillgångar* tillämpas i verkligheten.

Intervjufrågor kan utformas genom olika grader av standardisering och struktur. Standardiserade intervjuer bygger på att alla intervjuade personer får exakt samma frågor och kan endast välja svar enligt givna alternativ. Det centrala gällande grad av struktur, är vilka svar intervjun skall ge. Öppna frågor ger utrymme för svar med egna ord medan standardiserade frågor ger givna alternativa svar (Rosengren, K-E & Arvidsson, P., 2001, s. 159).

Varje företag kontaktades i god tid för bokning av intervjutid på förutbestämda dagar som gruppen hade bestämt, för att få en bra struktur för uppsatsens tidsplan. Företagens respondenter lovades anonymitet i uppsatsen, dels för att företagen skulle slippa bli uthängda men framförallt för att kunna ta del av känslig information till studien. Taktiken visade sig vara positiv för uppsatsen, vissa företags respondenter lämnade vad som betecknas som känslig information. Vissa företags respondenter spelade även in intervjun, troligtvis för att säkerställa att informationen som gavs under intervjun uppfattats korrekt.

Vid bokning av intervjutiden noterades intervjupersonens email adress. Detta gjordes för att kunna maila uppsatsens frågeformulär i god tid för att intervjupersonen kunde förbereda sig inför intervjun. Detta förfarande visade sig vara både positivt och negativt. Det positiva var att vissa företags respondenter insåg att det var andra personer inom företaget som var mer lämpade att

svara på studiens frågor. Bokningen gav en tidsbesparing eftersom det då blev den mest lämpande personen för att besvara de specifika frågorna. En nackdel var att vissa intervjupersoner tog kommandot direkt och besvarade studiens frågor i ett stycke på ungefär femton minuter istället för på avsatt tid, trettio minuter. Kontentan blev att informationen levererades för snabbt och till slut visste man inte riktigt vilket fråga som hade fått sitt svar.

Alla intervjupersoner har varit vänliga, svarat på frågorna och vissa har även tagit sig tid att diskutera ämnet, speciellt med tanke på att december är en av årets mest hektiska månader hos företagen. Man har även erbjudit sig att besvara eventuella kompletterande frågor i ett senare skede.

Valet av telefonintervjuer beror delvis på att det är en tids effektiv metod om man jämför med besöksintervju eftersom man slipper transporttid till intervjupersonen. En nackdel kan vara att intervjupersonen inte får en personlig kontakt med frågeställaren, och kanske inte "bjuder" till lite extra som personen kunde ha gjort vid en besöksintervju. Telefonintervju ger i motsats till en email intervju, möjlighet till dialog och diskussion.

Telefonintervjuerna spelades in på band för att säkerställa intervjuerna så att författarna kunde skriva ner de givna svaren i lugn och ro. Fördelen med att spela in intervjuerna på band är att varje ord som sades under intervjun kom med på de skrivna intervjuformulären och att man lyssnar mer koncentrerat. En nackdel är att man förlitar sig på tekniken vilket kan bli ett stort problem om tekniken plötsligt strejkar, eftersom man då inte har dokumenterat under samtalets gång.

För varje telefonintervju var trettio minuter avsatt, men i själva verket tog det ungefär tjugo minuter. Dokumentationen var dock tidskrävande vilket tog i genomsnitt två timmar. Frågorna formulerades och ställdes likvärdigt till samtliga intervjuobjekt.

Öppna frågor valdes till studien eftersom intervjuobjekten skulle få möjlighet att spinna vidare på frågorna, svara med egna ord och tankar, men ändå inom studiens beröringsområde och ramar. Avsikten var att få så mycket information som möjligt om tillvägagångssättet hos företagen. Ett annat syfte var att analysera företagets tolkning av IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, 3 *Rörelseförvärv*, och IAS 36 *Nedskrivningar*, 38 *Immateriella tillgångar*. Studiens intervjumodell liknar Kvales kvalitativa forskningsintervjun (Kvale, S., 1997, s. 81-84).

2.7 Trovärdighet

När man skall försöka bestämma trovärdigheten hos en studie brukar man använda två begrepp, reliabilitet och validitet.

2.7.1 Reliabilitet

Reliabiliteten erhålles när man mäter på ett tillförlitligt sätt (Patel & Davidson, 2003, s. 98).

En viktig del är att definiera hur väl mätinstrumentets möjlighet att motstå eventuella slumpinflytande av olika anledningar. Metoden för att begränsa eventuella misstolkningar i uppsatsen var att använda diktafon vid alla intervjuerna. Dock kan feltolkningar inte helt uteslutas.

2.7.2 Validitet

Validitet handlar om att mätinstrumentet mäter det man har för avsikt att mäta, en slags frånvaro av systematiska mätfel.

En beskrivning av inre validitet kan uttryckas som att definitionerna i teorin skall stämma överens med definitionerna i mätinstrumentet, som i denna studie omfattas av våra intervjuer. Validitet konstaterar hur väl studiens mätinstrument, fångar det fenomen som kan jämföras med det teoretiska fenomenet (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 150). Ett sätt att stärka validiteten är att säkerställa innehållsvaliditeten (Patel & Davidson, 2003, s. 98-100).

Studiens handledare har granskat studiens frågeformulär för att säkerställa att studiens frågeställning skulle kunna besvaras, så att god innehållsvaliditet kunde uppnås.

Yttre validitet är alltid svår att kontrollera eftersom det ligger utanför studiens kontroll huruvida intervjuobjekten svarar fel på frågorna. Därför är det viktigt att kontrollera att intervjuobjektet verkligen är lämplig person att intervjua på företaget vilket i sin tur stärker den yttre validiteten, (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 150). För att studien skulle kunna stärka den yttre validiteten skickades frågeformuläret till intervjuobjekten en tid innan intervjun, mycket med tanke på att intervjun skulle göras med den person som har den faktiska kunskapen hos företaget.

2.8 Källkritik

Uppsatsens källor har varit: respondenter från företagen, publicerade årsredovisningar, revisorer, lagtext, tidskrifter, internt utbildningsmaterial, böcker, Internet, och dagstidningar. Det är viktigt att informationskällorna är tillförlitliga, relevanta och sanna. Enligt Lundahl och Skärvad måste man ta hänsyn till att informationskällorna är objektiva, opartiska och oberoende (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 134). Uppsatsens respondenter från företagen har varit den viktigaste källan eftersom diskonteringsröntans komponenter, vilket är ämnet för studien, inte publiceras i årsredovisningarna. Då komponenterna är känslig information vet man inte hur mycket som har filterats bort vid intervjutillfällena.

Även publicerade årsredovisningar har använts vilka anses tillförlitliga eftersom de är granskade av revisorer och relevanta eftersom de innehåller specifik information för studien. Nackdelen med publicerade årsredovisningar är att relevant information är svårfunnen dels därför att årsredovisningarna är omfattande, men också för att informationen inte finns där man förväntar sig att finna den.

Revisorer har intervjuats och använts som källa till uppsatsen då de innehar erfarenhet och kunskap om studiens ämne. Nackdelen med intervjuer i allmänhet är att information filteras.

Uppsatsens huvudkälla har varit lagtext såsom IFRS/IAS, Bokföringslagen, och US GAAP. Lagtext är alltid tillförlitlig, men kan vara svårtolkad och missuppfattningar kan ske.

Tidskriften vald för studien är Balans, vilken är författad av revisorer som innehar kunskap relevant för uppsatsens ämne. Nackdelen har varit att det bara finns en tidning och få artiklar om just diskonteringsröntan.

Internt utbildningsmaterial avseende Impairment test of Assets som var ämnad för revisorer på Deloitte användes för att enklare förstå Impairment testet av goodwill som finns i IAS 36 *Nedskrivningar* och framräkning av diskonteringsräntan. Fördelen med materialet var att det var pedagogiskt skrivet, nackdelen var att den utgick ifrån en tidigare version av IAS 36 *Nedskrivningar* och därför beskrev skillnaden.

De böcker som har använts i uppsatsen är valda med avseende på dess relevans för uppsatsens ämne och tillvägagångssättet för studien. Böcker är tillförlitliga källor, men har dessvärre nackdelen att förlora i aktualitet.

Till uppsatsen har även Internet använts. Det positiva med Internet är att det finns en uppsjö av information, men det kan vara svårt att sälla fram det som är relevant för studien. Dessutom, kan tillförlitligheten vara tveksam.

I studien har även en dagstidning använts, Göteborgs Posten, eftersom den är tillgänglig och börs information behövdes. Dagstidningar i allmänhet är neutrala och tillförlitliga, men man får vara medveten om att allt som står i tidningen inte är sant (Tryckfrihetsförordningen).

2.9 Bearbetning av empiri och analys

Empiri och analys har i denna uppsats bearbetats tillsammans för att underlätta förståelsen av samband och mönster som framträdde vid analysen av empirin.

2.9.1 Frågeformulär för empiri från revisorer

Nedanstående frågeformulär har använts vid intervjutillfällena med revisorer:

1. Hur utförs Impairment testet av Goodwill i praktiken? Baserat på vad? Olika faktorer?
2. Vad tittar revisorer på?
3. Hur skall företag komma fram till sin diskonteringsränta som skall användas i "Impairment Test av Goodwill" enligt din tolkning av IAS 36?
4. Gör de flesta det? Om nej, vad har de gjort istället?
5. Vilken komponent i framtagandet utav diskonteringsräntan brukar företag justera mest?
6. Varför tror du att diskonteringsräntan varierar mycket från bolag till bolag även om de är inom samma bransch?
7. Anser du att IAS borde beskriva mer detaljerat hur företag skall ta fram sin diskonteringsränta som de använder i sin "Impairment Test av Goodwill"?
8. Tror du att det skulle göras mer nedskrivningar utav Goodwill om det bara fanns givna komponenter i diskonteringsräntan?
9. A15 under rubriken diskonteringsfaktorn i IAS 36 så står det att oavsett vilken metod ett företag använder vid beräkning av nyttjande värdet för en tillgång skall de räntesatser som används för att diskontera kassaflödena inte återspegla risker för vilka de uppskattade kassaflödena har blivit justerade. Annars blir följden en dubbelräkning av vissa antaganden.
Hur ser man om kassaflödena har blivit justerade för risker enligt ovan, hur ser man om en dubbelräkning har skett?

Figur 2-2: Frågeformulär för revisorer (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Författarna har valt att intervjua tre revisorer för att få objektiva svar till studiens frågeställningar. Studien behandlar nya redovisningsregler som kräver tid av insyn och observation av de nya standardernas tillämpning i företagen. Därför berikas empirin av intervjuerna med revisorerna. Intervjuerna med revisorerna ägde rum efter att intervjuerna med företagets respondenter var avklarade. Detta gjorde att författarna förhöll sig neutrala vid intervjutillfällena med företagets respondenter. Revisorerna har tillfört uppsatsen en förståelse för det fundamentala skiftet som följer med införandet av IFRS. Från att hantera anskaffningsvärde (historiskt) till framtida förväntade värde (kassaflöden). Revisorerna har gjort författarna uppmärksammade på att det

krävs en hel konjunkturcykel (högkonjunktur-lågkonjunktur), innan man ser hur nya redovisningsregler påverkar företagens ekonomi (jfr 4.1.2). Reglerna är nya och därför saknas dokumentation om vad som kommer att hända i framtiden, till exempel i en lågkonjunktur. Revisorerna har insikten och kunskapen för att se de förändringar som har skett på bara två år, det vill säga efter införandet av IFRS/IAS. Revisorerna ser redan nu att en praxis är under etablering. Tillvägagångssättet för att framställa empirin från revisorerna har skett genom sammanfattning av revisorernas svar. Sammanfattningen har utgått från den först inkomna intervjun vilken har kompletterats med övriga revisorers svar. Denna metod användes eftersom revisorernas svar var likartade i många avseenden.

2.9.2 Frågeformulär för empiri från företagens respondenter

Nedanstående frågeformulär har använts vid intervjutillfällena med företagens respondenter:

1. Vilken befattning har du?
2. Hur länge har du haft den befattningen?
3. Hur länge har du arbetat inom ert företag?
4. Hur har ert företag förberett sig inför IFRS?
5. Hur har du i din roll förberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill?
6. Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning? (verkligt värde minus försäljningskostnader eller kassagenererande enhet och dess nyttjandevärde).
7. Varför har ni vald att använda den metoden?
8. Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen?
9. Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta? (WACC eller företagets avkastningskrav osv.)
10. Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta? (riskpremie, låneränta etc.)
11. Hur fördelas komponenterna?
12. Är det någon av komponenterna som är givna? (vilka?)
13. Är det någon av komponenterna som inte är givna? (vilka?)
14. Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006?
15. Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill?
16. Vilka effekter har införandet av nedskrivningsprövningen av goodwill medfört?
17. Har du något övrigt att tillägga?
18. Får vi återkomma med kompletterande frågor vid behov?

Figur 2-3: Frågeformulär för företagens respondenter (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Företagen respondenter har utlovats total anonymitet i uppsatsen därför görs en kort presentation av varje deltagande företag i empirin enligt figur 4-4. Intervjusvaren har sammanställts i tabeller dels för att respondenterna var många och eftersom öppna frågor användes blev svaren omfattande. Tabellerna har tillkommit som ett resultat av de svar som företagens respondenter har gett. Fördelen med tabellformatet är att överskådlighet uppnås vilket även underlättar läsförståelsen och analysarbetet. Nackdelen är att läsaren inte har tillgång till intervjuerna i fulltext och därför inte kan tolka materialet på egen hand. Tillvägagångssättet är på grund av utrymmesskäl nödvändigt.

2.9.3 Bearbetning av empiri och analys

Bearbetning av empiri och analys har i denna uppsats gjorts i ett kapitel. Huvudskälet till detta förfarande är att öka läsförståelsen och att åskådliggöra mönster som framträder då man jämför respondenternas svar. Sammanslagning av empiri och analys blir intressant läsning.

Genom att gå igenom fråga för fråga i empirin det vill säga intervjuerna med revisorerna och därefter företagens respondenter, har ett gemensamt, empiri och analys kapitel bearbetats fram. Revisorernas intervjuer används som en tolkning av vad som händer hos företagen, det vill säga

praxis. Intervjuerna med företagens respondenter har resulterat i svar som har analyserats och återknutits till uppsatsens teoretiska referensram, och är rensat från egna åsikter. I förekommande fall har nödvändiga tillägg i den teoretiska referensramen gjorts i takt med att detta har upptäckts. Även borttagande av teori som inte är relevant för studien har utförts. Egna reflektioner uppkom under bearbetningsprocessen och samlades i slutsatsen.

2.9.4 Bearbetning av slutsats

Slutsatsen är indelad i tre avsnitt: svar på huvudfrågor, egna reflektioner och förslag till fortsatt forskning. Författarnas egna åsikter och tankar kring uppsatsens huvudfrågor har bearbetats under hela uppsatsens utveckling. Framtagandet av förslag till fortsatt forskning kom först i slutfasen av arbetet med uppsatsen då huvudfrågorna kan besvaras.

3 Teoretisk referensram

I detta kapitel ges en bild av den redovisningsteori angiven i lagtext och kurslitteratur, specifik finansiell teori, samt en extern undersökning avseende diskonteringsräntan.

3.1 IFRS/IAS Internationell redovisningsstandard

Oberoende expertorgan, International Accounting Standards Board (IASB), har utfärdat de internationella redovisningsstandarderna. Avsikten är internationell harmonisering av redovisningsprinciper mellan olika länder världen över så, att finansiella rapporter är jämförbara. Standarderna börjar gälla allt eftersom de antas och publiceras i den Europeiska unionens officiella tidning, EUT, då blir den gällande för alla EU:s noterade bolag (IFRS/IAS, 2006, s. 3). Arbetet med harmonisering inom redovisningen för världens länder, påbörjades i USA.

3.2 Amerikansk normbildning, FAS 141 och 142

Den anglosaxiska traditionen har "segrat" över den kontinentala vilket bl.a. beror på utökandet av multinationella företag som är noterade på börserna i London och New York, uppkomsten av nya finansiella instrument och strävan mot en internationell standardisering, (Smith, D. 2006, s. 70-71). Två varianter av den anglosaxiska traditionen har uppstått, en amerikansk vilket Financial Accounting Standards Board (FASB) har utvecklat och en europeisk vilket International Accounting Standards Board har utvecklat (Smith, D. 2006, s. 71).

FASBs standarder, Statement of Financial Accounting Standards Board (SFAS), har haft stort inflytande på IASBs standarder, dock är inte IASBs lika detaljerade som FASBs (Smith, D. 2006, s. 71). Att FASBs är så mycket mer detaljerade än IASBs beror mycket på att amerikanska revisionsbyråer har fått betala skadestånd pga. bristfällig redovisning enligt domstol. Därmed har det legat i amerikanska revisionsbyråers intresse att ha detaljerade standarder för att skydda sig själva och sina klienter (Smith, D. 2006, s.71). Eftersom IASBs standarder bygger mycket på FASBs standarder så använder sig många revisorer av FASBs standarder för tolkning utav IASBs standarder pga. att de är mer detaljerade (Andréas Wikner, Deloitte, 2006). Därmed har vi funnit det intressant att undersöka vilka SFASs som har haft störst inflytande i IFRS 3 *Rörelseförvärv* och IAS 36 *Nedskrivning* eftersom de standarderna är grunden i vår problemställning angående diskonteringsräntan.

De standarder som reglerar rörelseförvärv och goodwill samt andra immateriella tillgångar är SFAS 141 *Business Combinations* och SFAS 142 *Goodwill and Other Intangible Assets*. I USA skapades en stor debatt när de standarderna introducerades den 1 januari 2002. (<http://www.fasb.org/>). Detta på grund av att tillgångarna inte längre fick skrivas av, utan ett nedskrivningstest skall utföras varje år och endast förvärvsmetoden är tillåten. Grunden för dessa nya regler avspeglar sig i IFRS 3 *Rörelseförvärv* och IAS 36 *Nedskrivning* som blev regelverk 2004, 3 år efter de amerikanska standarderna introducerades.

SFAS 141 största syfte är att öka jämförbarheten mellan finansiella rapporter, eftersom olika metoder tidigare användes vid redovisningen av företagsförvärv. Enligt SFAS 141 *Business Combinations*, är därför endast förvärvsmetoden tillåten (<http://www.fasb.org/>).

SFAS 142 *Goodwill and Other Intangible Assets*, arbetades fram eftersom bättre information om immateriella tillgångar efterfrågades då deras betydelse ökat hos företag. I USA ansågs att goodwillavskrivningarna saknade betydelse vid finansiell analys och nedskrivningstestet infördes genom SFAS 142 *Goodwill and Other Intangible Assets*, (Rankin, 2001, s. 14-18). SFAS 142 *Goodwill and Other Intangible Assets*, beskriver hur nedskrivningstestet ska gå tillväga genom att först uppskatta värdet och se om det föreligger grund för nedskrivning. Sedan bestäms värdet av nedskrivningen om någon sådan behövs. Syftet med rekommendationen är att bättre reflektera den ekonomiska bilden av tillgångarna och så att användarna av de finansiella rapporterna lättare kan bedöma företags framtida vinster och kassaflöden (<http://www.fasb.org/>).

3.3 IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas

Syftet med IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, är att genom punkter ange de speciella krav som gäller första gången ett företag rapporterar enl. IFRS, dvs. byter redovisningsregler. Anledningen till att IFRS 1 *Första gången IFRS tillämpas*, utgavs var att förebygga problem vid bytet av regler. Problem som kunde uppkomma till följd av krav i Standing Interpretations Committee 8 (SIC) om fullständig retroaktiv tillämpning vid övergången till IFRS. SIC 8 hade inte exemplifierat hur man skulle tolka ”praktiskt ogenomförbart” som var kriteriet för att slippa ha fullständigt retroaktiv redovisning vid övergången. En annan punkt var att förstagångstillämpare av IFRS, i de fall flera versioner av en standard hade kommit ut, skulle vara tvunget att presentera två versioner av rapporten då vissa standarder inte tillät retroaktiv redovisning. Inte heller uttryckte SIC 8 hur företaget skulle hantera antaganden som redan fanns facit till. Dessutom fanns tveksamheter i hur SIC 8 och vissa övergångsbestämmelser i vissa standarder skulle påverka varandra. Alla ovannämnda faktorer tillsammans skulle innebära orimligt höga kostnader för företagen (IFRS/IAS, 2006).

Företaget måste tillämpa standarder som är giltiga vid bokslut per den 31/12 2005 och uppge jämförelsebelopp för 2004 avseende: resultat, balansräkningens poster, eget kapital och kassaflödesanalys. Företaget måste också upprätta IB per den 1 januari 2004. Upplysningar angående omklassifikaioner och dess påverkan på resultat- respektive balansräkning skall också göras (IFRS/IAS, 2006).

3.4 IAS 38 Immateriella tillgångar

IAS 38 *Immateriella tillgångar*, syftar till att ange hur en immateriell tillgång som uppfyller kriterierna för att få vara tillgång skall redovisas i balansräkningen. Hur det redovisade värdet skall beräknas och hur upplysningarna om dem skall se ut anges också i standarden (IFRS/IAS, 2006).

3.4.1 Bakgrund

I samband med IFRS 3 *Rörelseförvärv*, infördes regler om att identifiera tillgångarna vid förvärv, de materiella såväl som de immateriella med residualen goodwill.

För att få klassas som immateriell tillgång måste den vara (IFRS/IAS, 2006):

- Identifierbar för att kunna skilja den från goodwill
- Kontrolleras så att företaget bestämmer över de framtida ekonomiska fördelarna av tillgången exempelvis: kundregister, marknadsandelar och kundrelationer
- Framtida ekonomiska fördelar, intäkter eller kostnadsbesparing genom användning av rättigheten i verksamhetens produktion
- Avskiljbar för enskild försäljning – därmed är den identifierbar
- Avtal eller rättighet utgör grunden för hur den uppstod

IAS 38 *Immateriella tillgångar* är omarbetad och skall from den 31 mars 2004 tillämpas vid redovisning av immateriella tillgångar (IFRS/IAS, 2006):

- Förvärv av immateriella tillgångar i rörelseförvärv
- För alla andra immateriella tillgångar
- För utgifter för annonsering, utbildning, nya projekt – för att utveckla kunskap
- För rättigheter enl. licensavtal som avser manuskript, film, videoinspelningar, pjäser
- För patent och upphovsrätter
- För programvara, integrerad - efter bedömning vad som är mest betydelsefullt

IAS 38 *Immateriella tillgångar* används inte där annan standard tillämpas. Inte heller för finansiella tillgångar definierade enligt IAS 39 *Finansiella instrument: Redovisning och värdering*, redovisning och prospekterings- och utvärderingstillgångar redovisas enl. IFRS 6 *Prospektering efter samt utvärdering av mineraltillgångar* och utgifter för utveckling och utvinning av olje-, gas-, mineraler och andra ändliga naturtillgångar enligt Förordning (1910/2005/EG) (IFRS/IAS, 2006).

3.4.2 Redovisning och värdering

För att företaget skall få redovisa den immateriella tillgången i sin balansräkning så måste tillgången uppfylla definitionen av en immateriell tillgång enligt IAS 38 *Immateriella tillgångar* punkt 8-17 (jfr definition av immateriell tillgång) och dessutom uppfylla kriterierna för att få redovisas i balansräkningen enligt IAS 38 *Immateriella tillgångar* punkt 21-23 som säger (IFRS/IAS, 2006):

- En immateriell tillgång skall redovisas i balansräkning endast om det är troligt att de förväntade framtida ekonomiska fördelarna som hör till tillgången kommer företaget till godo
- Anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- Företaget skall göra sannolikhetsbedömningar av de framtida ekonomiska fördelarna som skall vara baserade på rimliga, välunderbyggda antaganden
- Företaget gör en bedömning om hur säkra de beräkningar om ekonomiska fördelar som gjordes vid första redovisningen, extern information har störst vikt

Detta krav gäller utgifter som uppstår i början av ett förvärv eller för en internt upparbetad immateriell tillgång och sedan för att bygga ut, för att underhålla och ersätta del av den (IFRS/IAS, 2006).

IAS 38 *Immateriella tillgångar* punkt 25-32 gäller tillämpningen av redovisningskriterierna för immateriella tillgångar som köps separat (IFRS/IAS, 2006).

Det verkliga värdet kan med tillräcklig tillförlitlighet beräknas, vid företagsförvärv, med hjälp av uppskattningar och sannolikheter för respektive uppskattningar. Med en begränsad nyttjande period blir värdet verkligen tillförlitligt. I vissa fall kan man inte dela upp en grupp av immateriella tillgångar därför att de hör ihop. I sådant fall redovisas verkligt värde för gruppen skilt från goodwill om tillförlitligheten inte går att få fram i varje enskild del. Förvärvaren redovisar en grupp av immateriella tillgångar som tillsammans utgör ett varumärke, förutsatt att de alla har samma nyttjande period vid beräkningen av det verkliga värdet (IFRS/IAS, 2006).

Den situation då verkligt värde kan vara svår att bestämma uppkommer då företagsförvärv innehåller juridiska eller avtalsgrundade immateriella tillgångar som inte kan avskiljas ifrån de övriga tillgångarna eller är avskiljbar men det har ingen historik eller marknad för hur det skall kunna bestämma det verkliga värdet. Marknadspriser är de mest tillförlitliga uppskattningarna av verkligt värde för en tillgång. Om aktiv marknad saknas för tillgången så uppskattas priset till det som uppstår mellan två kunniga, oberoende köpare som vill ha tillgången (IFRS/IAS, 2006).

Företag som regelbundet köper och säljer unika immateriella tillgångar har egen utarbetad metod för att sätta priset. Dessa företagare kan användas för att bestämma priset vid redovisningen första gången. Det kan ibland vara specifika nyckeltal för marknaden som återger tillgångens avkastning. Eller att diskontera nettobetalningar från tillgången som förväntas komma i framtiden (IFRS/IAS, 2006).

3.5 IFRS 3 Rörelseförvärv

Avsikten med IFRS 3 *Rörelseförvärv* var att man redan vid förvärvet skulle identifiera respektive tillgångar och skulder och eventualförpliktelser och hänföra goodwill till respektive tillgång/skuld till verkliga värden vid förvärvstidpunkten (IFRS/IAS, 2006).

3.5.1 Bakgrund

Tanken bakom standarden IFRS 3 *Rörelseförvärv* är att ange riktlinjer hur man skall utforma den finansiella rapporteringen när ett företag gör ett rörelseförvärv. Standarden beskriver att redovisningen av alla rörelseförvärv skall ske enligt förvärvsmetoden. Det innebär att det företag som förvärvade enheten skall redovisa den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser till deras verkliga värden, den tid då de blev förvärvade (IFRS/IAS, 2006).

Genom att använda förvärvsmetoden ses förvärvet utifrån förvärvarens synvinkel. Detta i sin tur innebär att det är viktigt att identifiera förvärvaren. IFRS 3 *Rörelseförvärv* beskriver att förvärvaren anses vara det företag som har mest inflytande, det vill säga bestämmanderätt, över de företag som berörs eller ingår i förvärvet. Identifikation av förvärvaren är viktig eftersom förvärvsmetoden, där synvinkeln är från förvärvarens sida, kräver denna identifiering (IFRS/IAS, 2006).

Anskaffningsvärdet vid ett rörelseförvärv skall utformas så att man beräknar anskaffningsvärdet genom att uppta alla kostnader som har uppkommit genom förvärvet. Anskaffningsvärdet beräknas genom att ta summan av verkligt värde på erlagda tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder och summan för egna kapital instrument, som förvärvaren fått i utbyte mot bestämmande

inflytande över den förvärvade enheten. Det är viktigt att summan tas vid transaktionsdagen (IFRS/IAS, 2006).

IFRS 3 *Rörelseförvärv* beskriver att det vid rörelseförvärv, finns möjlighet att justera anskaffningsvärdet gällande framtida händelser. För att justeringen skall kunna genomföras skall förvärvaren innefatta detta justeringsbelopp på förvärvsdatumet, justeringen skall även anses, kunna värderas på ett tillförlitligt sätt samt vara sannolik (IFRS/IAS, 2006).

Vid förvärvstidpunkten skall förvärvaren av förvärvet, fördela anskaffningsvärdet genom att redovisa den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser som uppfyller villkoren för redovisning till deras verkliga värden vid förvärvstidpunkten (IFRS/IAS, 2006).

Vid tillfällen då förvärvets tillgångar, skulder och eventalförpliktelser skall redovisas separat av förvärvaren, vid tidpunkten av förvärvet, skall följande krav uppfyllas (IFRS/IAS, 2006):

- Tillgång som inte är en immateriell tillgång anledningen är att det anses sannolikt att den framtid ekonomiska fördelen kommer förvärvaren tillgodo och kan mätas på tillförlitligt sätt.
- Skuld som inte är eventalförpliktelser, anledningen anses vara att det är sannolikt att ett utflöde av resurser som kan vara ekonomiska fördelar kan krävas för att justera förpliktelsen och värdet kan sannolikt klarläggas.
- Vid immateriell tillgång eller eventalförpliktelser där värdet mäts tillförlitligt (IFRS 3 *Rörelseförvärv*).

Anläggningstillgångar eller andra avyttringsgrupper som anses vara försäljningsuppdrag skall redovisas till det verkliga värdet efter avdrag för försäljningskostnader (IFRS 5 *Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklande verksamheter*) (IFRS/IAS, 2006).

Förvärvaren skall efter första redovisningstillfället värdera förvärvets eventalförpliktelser som redovisas separat, i enlighet med ovanstående stycke. Redovisningen skall göras till det högre av (IFRS/IAS, 2006):

- Belopp som redovisas i enlighet med IAS 37 *Avsättningar, eventalförpliktelser och eventaltillgångar*, och
- Belopp som användes vid första redovisningstillfället efter avdrag, om möjligt, för ackumulerade avskrivningar.

3.5.2 Goodwill

Enligt IFRS 3 *Rörelseförvärv* skall förvärvaren i ett förvärv, redovisa uppkommen goodwill som en tillgång. Goodwill skall värderas till dess anskaffningsvärde, alltså motsvarande del som överstiger det verkliga värdets netto av den förvärvade enhetens tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Detta görs vid förvärvstillfället (IFRS/IAS, 2006).

Förvärvaren skall efter första redovisningstillfället värdera uppkommen, rörelseförvärvad, goodwill till anskaffningsvärde. Detta efter avdrag för eventuell ackumulerad nedskrivning (IFRS/IAS, 2006).

Vid tillfällen då det verkliga värdets netto av den förvärvade enhetens andelar av de identifierbara tillgångarna, skulderna och eventalförpliktelser, överstiger förvärvarens anskaffningsvärde måste man agera enligt följande (IFRS/IAS, 2006):

1. Omvärdera och identifiera förvärvets identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser.
2. Redovisa i resultaträkningen ett eventuellt överskott som omvärderingen kan ha gett.

IFRS 3 *Rörelseförvärv* beskriver vilka upplysningar som förvärvaren skall lämna för att användaren skall kunna bedöma den finansiella effekten samt karaktär av den förvärvade enheten. Upplysningarna skall kunna ses under perioden samt efter balansdagen men innan de finansiella rapporterna har godkänts för utfärdande (IFRS 3 *Rörelseförvärv* sid.94) (IFRS/IAS, 2006).

Upplysningar skall informera användaren av företagets finansiella rapporter för att de skall kunna bedöma de finansiella effekterna av vinster och skulder, rättelser av eventuella fel och andra justeringar. Effekter som kan anses vara hänförliga till den aktuella perioden samt rörelseförvärv gjorda under aktuell period eller tidigare perioder. Upplysningar från företaget skall även lämnas för att informera användaren av de finansiella rapporterna om det redovisade värdet av goodwill under perioden (IFRS/IAS, 2006).

3.6 IAS 36 Nedskrivningar

IAS 36 *Nedskrivningar* syftar till att beskriva de olika metoder som ett företag skall använda för att säkerställa att företagets tillgångar inte redovisas till ett högre värde än återvinningsvärdet. Standarden ersätter den tidigare från 1998 sedan IFRS 3 *Rörelseförvärv* infördes vilket medförde att goodwill inte längre skall skrivas av. Istället för linjära avskrivningar enligt plan skall goodwill vara föremål för en årlig nedskrivningsprövning och dessutom så snart som en indikation för nedskrivning uppkommer (IFRS/IAS, 2006).

Standarden ger också anvisningar för: när, hur och på vilket sätt man skall finna indikationer för nedskrivningsprövning. Dessutom anges vilka upplysningar som skall specificeras i samband med gjorda nedskrivningsprövningar och regler för återföring av nedskrivningar. Nedskrivnen goodwill får inte återföras nästkommande period vilket får till följd att goodwill bevakas noga löpande under året (IFRS/IAS, 2006).

3.6.1 Bakgrund

I samband med IFRS 3 *Rörelseförvärv*, infördes regler om att identifiera tillgångarna vid förvärv, de materiella såväl som de immateriella och restposten blev goodwill. Goodwill skall fördelas till den minsta kassagenererande tillgången för att kunna följas upp och prövas för eventuell nedskrivning (IFRS/IAS, 2006).

Standarden skall användas av börsnoterade företag och onoterade företag som frivilligt väljer att redovisa enligt IFRS så kallade IAS företag. Skälen till att IAS företag väljer att redovisa enligt IFRS är att de verkar på en internationell marknad och därför vill ha jämförbara redovisningsmått men också att de så småningom ändå kommer att konvertera till IFRS (IFRS/IAS, 2006).

3.6.2 När skall nedskrivning ske?

Om det redovisade värdet för tillgången är högre än nuvärdet av de förväntade inbetalningsöverskott som tillgången kommer att ge i verksamheten eller vid försäljning så är tillgången övervärderade och skall skrivas ned (IFRS/IAS, 2006).

IAS 36 *Nedskrivningar* är omarbetad och skall från den 31 mars 2004 tillämpas vid nedskrivningsprövning av (IFRS/IAS, 2006):

- Förvärv av goodwill och immateriella tillgångar i rörelseförvärv
- På alla andra tillgångar
- Tillgångar som redovisas till omvärderat verkligt värde enl. IAS 16 och IAS 38
- Finansiella tillgångar såsom:
 - Dotterföretag, enl. definition i IAS 27 *koncernredovisning*
 - Intresseföretag enl. definition i IAS 28 *Innehav i intresseföretag*
 - Joint ventures enl. definition i IAS 31 *Andelar i joint venture*

IAS 36 *Nedskrivningar* används inte där annan standard tillämpas vid nedskrivning eller om tillgången är klassificerad att innehas för försäljning (IFRS/IAS, 2006).

IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 124 står följande "En nedskrivning av goodwill skall inte återföras i en efterföljande period" vilket innebär att när en goodwill väl är nedskriven så kan den inte skrivas upp igen (IFRS/IAS, 2006).

IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 125 står det med hänvisning till IAS 38 *Immateriella tillgångar* att internt upparbetad goodwill inte får lov att redovisas som tillgång i balansräkningen. Vilket innebär att ökat återvinningsvärde för goodwill är en ökning av internt upparbetad goodwill och inte en återföring av nedskrivning av förvärvad goodwill (IFRS/IAS, 2006).

För varje tillgångsslag enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126-133 skall följande upplysning lämnas vid nedskrivning (IFRS/IAS, 2006):

- Beloppet för nedskrivningen som redovisats i resultaträkningen och vilka poster som påverkats
- Beloppet för återföringen av nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen under perioden och vilka poster som påverkats
- Belopp för de nedskrivningar av omvärderade tillgångar som redovisats direkt mot Eget Kapital under perioden

3.6.3 Upplysningskrav IAS 36 Nedskrivningar punkt 134

Företag skall enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 134 lämna tillräcklig information om de uppskattningar som görs för att räkna fram återvinningsvärdet för varje kassagenererande enhet med betydande goodwill, eller för immateriella tillgångar med obegränsade nyttjandeperioder (IFRS/IAS, 2006).

Upplysningarna omfattar (IFRS/IAS, 2006):

- Redovisade värdet för goodwill som fördelas på den kassagenererande enheten
- Redovisade värdet för immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod
- Vad baseras beräkningen av återvinningsvärdet på, nyttjandevärdet eller på verkligt värde minus försäljningskostnader, detta skall anges

När återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärde så utökas informationskravet med (IFRS/IAS, 2006):

- Beskrivning av varje viktigt antagande som kassaflödesprognosen baseras på
- Beskrivning av viktiga antaganden som enhetens återvinningsvärde är mest känslig för
- Beskrivning av metoden för att ta fram de värden som antagandena baseras på
- Om värdena enligt ovan baseras på tidigare erfarenheter, på extern information, eller på annat, så anges hur och varför den valda basen skiljer sig ifrån de föreslagna
- Prognosperioden för kassaflödena anges och motiveras om den överstiger fem år
- Tillväxttakten anges när extrapolering av kassaflöden bortom senaste budget görs
- Motivera varför en högre tillväxttakt används än den långfristiga som är aktuell för de produkter, branscher, marknader, länder där företaget verkar
- Diskonteringsräntan som används på kassaflödesprognoserna specificeras före skatt

När enhetens återvinningsvärde baseras på verkligt värde minus försäljningskostnader, om verkligt värde inte fastställs genom observerat marknadspris skall upplysning om (IFRS/IAS, 2006):

- Beskrivning av viktiga antaganden för fastställande av det verkliga värdet minus försäljningskostnader
- Känslighet för förändringar i viktiga antaganden hos enhetens återvinningsvärde
- Beskrivning av metoden för att ta fram de värden som antagandena baseras på
- Om värdena enligt ovan baseras på tidigare erfarenheter, på extern information, eller på annat, så anges hur och varför den valda basen skiljer sig ifrån de föreslagna

När en möjlig förändring i ett viktigt antagande som enhetens återvinningsvärde baseras på skulle medföra att det redovisade värdet skulle överstiga återvinningsvärdet för enheten (IFRS/IAS, 2006):

- Det belopp med vilket enhetens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde
- Det värde som tilldelats det viktiga antagandet
- Det belopp som det viktigaste antagandet måste ändras med sedan hänsyn tagits till de följeffekterna på de övriga variablerna räknats med för att återvinningsvärdet ska motsvara dess sammanlagda redovisade värde

3.6.4 Impairment test av goodwill

IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 96 anger **när** en nedskrivningsprövning skall beräknas hos en kassagenererande enhet. Den årliga prövningen kan ske när som helst under året men vid samma tidpunkt och dessutom vid indikation på värdeminskning. Indikationer på att en värdeminskning har skett finns angivna i IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 12-14 och är indelade i två huvudgrupper nämligen externa och interna källor (IFRS/IAS, 2006).

Externa informationskällor (IFRS/IAS, 2006):

- Marknadsvärdet på tillgången har minskat betydligt under perioden vilket inte beror på dess ålder eller normala nyttjande
- Betydande förändringar i teknik, marknadsförutsättningar, ekonomiska eller juridiska har skett eller kommer att ske för den marknad där tillgången är tänkt att användas vilket innebär negativa effekter för företaget
- Marknadsräntorna eller marknadens avkastningskrav på investeringen har stigit under perioden på ett sätt som väntas påverka den diskonteringsfaktor som används för att beräkna tillgångens nyttjandevärde och därmed väsentligt minska tillgångens återvinningsvärde
- Redovisade eget kapital i företaget överstiger börsvärdet

Interna informationskällor (IFRS/IAS, 2006):

- Tillgången är bevisligen omodern eller skadad
- Betydande förändringar har skett eller kommer att ske inom kort så att tillgången inte kommer att användas på avsett sätt till följd av att företaget planerar avveckling, omstrukturering, avyttring eller utrangering av den verksamhet där tillgången används vilket innebär negativa effekter för företaget och begränsning av tillgångens nyttjandeperiod
- Internrapportering visar att tillgångens avkastning är lägre eller kommer att bli lägre än vad som tidigare antagits
- Utgiften för inköp eller för att driva och underhålla tillgången har ökat betydligt i förhållande till budgeterade sådana
- Kassaflödet eller rörelseresultatet från tillgången har blivit betydligt lägre än budgeterat
- Budgeterat kassaflöde eller rörelseresultat från tillgången har försämrats betydligt, eller en budgeterad förlust har ökat betydligt
- Tillgången genererar ett resultat eller ett kassaflöde som är negativt när belopp för aktuell period och budgeterade belopp för kommande perioder summeras

3.6.5 Vilka metoder finns för nuvärdesberäkning av nyttjandevärdet?

Det finns i huvudsak två metoder nämligen den traditionella metoden och den som baseras på förväntade kassaflöden (IFRS/IAS, 2006).

För beräkning av nuvärdet av en tillgång eller ett kassaflödesgenererande enhet så ingår följande komponenter för att man skall kunna se de ekonomiska skillnaderna (IFRS/IAS, 2006):

- Uppskattat värde på framtida kassaflöden som företaget förväntar sig att erhålla från tillgången
- Förväntade variationer när det gäller storlek och tidpunkt för kassaflödet
- Pengars tidsvärde som representeras av aktuell riskfri ränta och specifik risk m.m.
- Priset för att bära den osäkerhet som finns i tillgången
- Andra faktorer som aktiva marknadsaktörer på armslängds avstånd kan prissätta

I den traditionella metoden för beräkning av nyttjandevärdet så utgörs diskonteringsräntan av följande ingående faktorer (IFRS/IAS, 2006):

- Förväntade variationer när det gäller storlek och tidpunkt för kassaflödet
- Pengars tidsvärde som representeras av aktuell riskfri ränta
- Priset för att bära den osäkerhet som finns i tillgången
- Andra faktorer som aktiva marknadsaktörer på armslängds avstånd kan prissätta

I den förväntade kassaflödesmodellen för beräkning av nyttjandevärdet så justeras nedanstående faktorer vid beräkning av riskjusterade förväntade kassaflöden (IFRS/IAS, 2006):

- Förväntade variationer när det gäller storlek och tidpunkt för kassaflödet
- Priset för att bära den osäkerhet som finns i tillgången
- Andra faktorer som aktiva marknadsaktörer på armslängds avstånd kan prissätta

Oavsett metod val så skall resultatet spegla det förväntade nuvärdet av de framtida betalningarna med andra ord ett vägt genomsnitt av alla möjliga utfall (IFRS/IAS, 2006).

Tekniken kommer att variera med omständigheter för tillgången när det gäller att uppskatta kassaflöden och räntesatser dock gäller följande allmänna principer (IFRS/IAS, 2006):

- Räntesatser för att diskontera kassaflöden skall spegla antaganden som finns i de uppskattade kassaflödena. Annars blir följden en dubbelräkning eller att vissa effekter inte tas med i beräkningen. Exempelvis en avtalad lånefordran med 12 % ränta på kassaflödena skall spegla en betalningsinställelse för lån med vissa egenskaper
- Uppskattade kassaflöden och räntesatser skall vara objektivt bestämda utan påverkan av irrelevanta faktorer som inte hör till tillgången. Exempelvis att medvetet underskatta nettokassaflöden för att förbättra den lönsamhet som redovisas för tillgången, då är värderingen inte längre opartisk
- Uppskattade kassaflöden eller räntesatser skall återspegla intervall av möjliga utfall

3.6.5.1 Traditionella metoden

I redovisningen där nuvärde används har en mängd uppskattade kassaflöden och en enda diskonteringsfaktor använts. Diskonteringsfaktorn har beskrivits som motsvarande risken. Den traditionella metoden förutsätter att alla förväntningar om framtida kassaflöden och lämplig riskpremie kan samlas i en enda diskonteringsfaktor. Valet av diskonteringsfaktor är viktigast i denna metod (IFRS/IAS, 2006).

När det gäller de fall då det finns jämförbara tillgångar på en marknad så är det ganska enkelt att använda den traditionella metoden. Där stämmer avtalsenliga kassaflödena överens med marknadens pris. Exempelvis en obligation med tolv procents ränta (IFRS/IAS, 2006).

Vissa komplexa värderingsproblem kan bli förbisedda med den traditionella metoden det gäller framförallt icke- finansiella tillgångar som inte finns på en marknad att jämföras med.

Den del av räntan som motsvarar risken kräver analys av minst två poster – en tillgång som omsätts på en marknad och som har en synlig ränta och en tillgång som skall värderas. Den diskonteringsränta som används måste kunna härledas ifrån den synliga räntan hos den andra tillgången. För att detta skall vara möjligt måste den andra tillgångens kassaflöden likna dem som hör till den tillgång som skall värderas (IFRS/IAS, 2006).

Följande måste ske vid värderingen (IFRS/IAS, 2006):

- Identifiering av kassaflöden som skall diskonteras
- Identifiering av annan tillgång med liknande kassaflöden
- Jämförelse av kassaflödena från de båda tillgångarna för att se att de är lika avtalade – uppskattade
- Utvärdering om det finns avvikande post i den ena som inte finns i den andra mer likviditet – mindre likviditet
- Utvärdering om de båda tillgångarnas kassaflöden kommer att variera lika vid ändrade ekonomiska förutsättningar

3.6.5.2 Förväntade kassaflöden

Den metod som använder förväntade kassaflöden är i vissa fall mer effektivt som värderingsverktyg än den traditionella metoden. Alla förväntningar om möjliga kassaflöden används här. Man lägger fokus vid direkt analys av kassaflödena och redovisar de antaganden som använts i beräkningen (IFRS/IAS, 2006).

I metoden där förväntade kassaflöden används är det också tillåtet att använda nuvärdestekniker om tidpunkten för kassaflödena är oviss.

Nuvärde av 100 efter 1 år till 5 %	95,23	
Sannolikhet 10 %		9,52
Nuvärde av 100 efter 2 år till 5,25 %	90,27	
Sannolikhet 60 %		54,16
Nuvärde av 100 efter 3 år till 5,50 %	85,16	
Sannolikhet 30 %		25,55
Förväntat nuvärde		89,24

Det förväntade nuvärdet skiljer sig ifrån den traditionella metoden där den bästa uppskattningen är 90,27 dvs. med en sannolikhet på 60 %. Den traditionella nuvärdesberäkningen kräver beslut om en tidpunkt av de sannolika och de övriga tidpunkterna exkluderas. Detta beror på att diskonteringsfaktorn i den traditionella nuvärdesberäkningen inte kan ta med osäkerheten i tid (IFRS/IAS, 2006).

Användning av sannolikheter är viktigt när metoden för de förväntade kassaflöden används. Kritiken att tilldelning av olika sannolikheter till subjektiva uppskattningar har uppfattats som falsk exakthet. Dock fordrar rätt användning av den traditionella metoden samma subjektiva uppskattningar utan att ge samma insyn i beräkningen som kassaflödesmetoden ger (IFRS/IAS, 2006).

Många uppskattningar som tagits fram i aktuell praxis är införlivade i den förväntade kassaflödes metoden. Redovisaren måste uppskatta sannolikheten inom ett intervall många gånger med begränsad information. Exempel det uppskattade beloppet ligger någonstans mellan 200 och 800 inget av dem är mer troligt än det andra då gör man så här: $((200+800)/2) = 500$ i detta fall är det uppskattade förväntade kassaflödet 500 (IFRS/IAS, 2006).

I varje uppskattat förväntat kassaflödesfall är det en bättre uppskattning av nyttjandevärdet än i en uppskattning som innehåller det mest troliga, lägsta eller högsta värdet var för sig (IFRS/IAS, 2006).

3.7 Diskonteringsräntan

Oavsett vilken metod företaget använder vid beräkning av nyttjande värdet för en tillgång skall räntan som används för att diskontera kassaflöden inte innehålla kompensation för risk för vilket kassaflödena har blivit justerade. I annat fall uppkommer dubbelräkning av vissa antaganden (IFRS/IAS, 2006).

När det inte är möjligt att få en diskonteringsränta fastställd ifrån en marknad måste man göra en uppskattning för att så långt det är möjligt få en marknadsbedömning av (IFRS/IAS, 2006):

- Pengars tidsvärde fram till slutet för tillgångens nyttjande period
- Förväntade variationer när det gäller storlek och tidpunkt för kassaflödet
- Priset för att bära den osäkerhet som finns i tillgången
- Andra faktorer som aktiva marknadsaktörer på armslängds avstånd kan prissätta
- Till den del dessa faktorer inte har inneburit justering i de beräknade kassaflödena

Som utgångspunkt vid en sådan uppskattning kan företaget ta hänsyn till följande komponenter i diskonteringsfaktorn (IFRS/IAS, 2006):

- Företagets vägda genomsnittliga kapitalkostnad fastställt med hjälp av CAPM
- Företagets marginella upplåningsränta
- Andra marknadsmässiga upplåningsräntor

Dock måste dessa räntor justeras (IFRS/IAS, 2006):

- Så att de inkluderar de risker som marknaden förknippar med uppskattade kassaflöden från denna tillgång
- Så att de inte inkluderar risker som inte är relevanta för denna tillgångs uppskattade kassaflöden eller då risker som kassaflödena redan har justerats för
- Dessutom måste landrisk, valutarisk och prisrisk tas med i beräkningen

Diskonteringsfaktorn är oberoende av företagets kapitalstruktur och av hur företaget har finansierat köpet av tillgången eftersom de framtida kassaflöden som förväntas komma av tillgången inte påverkas av hur finansieringen av inköpet av tillgången skedde (IFRS/IAS, 2006).

IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 55 kräver att diskonteringsräntan anges före skatt, om den grund för att uppskatta diskonteringsfaktorn är fastställd efter skatt så skall den justeras till att vara före skatt (IFRS/IAS, 2006).

Normalt använder företag endast en diskonteringsfaktor för att beräkna en tillgångs nyttjandevärde. Dock kan olika diskonteringsfaktorer användas för olika tid i de fall när nyttjandevärdet är känsligt för antaganden som görs avseende risker under olika tidsperioder eller för skillnader i räntesatser som beror på löptider (IFRS/IAS, 2006).

3.7.1 WACC

WACC är utgångspunkten för beräkning av diskonteringsräntan, se nedanstående formel och komponenter. Avkastningskravet för eget kapital ryms i komponenten k_E som ingår i WACC formeln. CAPM formeln visar hur man tar fram avkastningskravet.

$$WACC = (k_E)(X) \frac{E}{E+S} + (k_S)(X) \frac{S}{E+S}$$

WACC = Weighted Average Cost of Capital

E = Eget kapital

S = Främmande kapital (räntebärande)

k_E = kostnaden för eget kapital

k_S = kostnaden för främmande kapital

(Strömberg T. & Lindqvist M., 2006)

3.7.2 CAPM

Avkastningskravet kostnaden för eget kapital beräknas med modellen CAPM. Som är en teori om relationen mellan risk och avkastning som säger att förväntad risk premium på en säkerhet motsvaras av dess β multiplicerat med marknadens riskpremium.

$$\text{Riskpremium} = r - r_f = \beta (r_m - r_f)$$

Förväntad avkastning = riskfria räntan + riskpremium

$$r = r_f + \beta (r_m - r_f)$$

CAPM (Capital Asset Pricing Model)

r_{EK} = kostnaden för eget kapital

r_f = riskfria räntan

β = beta ett mått på risk uttryckt som värdevariation i förhållande till ett brett index

r_m = marknadens avkastningskrav

a = företagsspecifik riskpremie

(Brealey, R. A. & Myers, S. C. & Marcus, A. J., 2004, s. 311)

Avkastningskravet för diskonteringsräntan före skatt skall spegla: pengars tidsvärde, specifika risker som är kopplade till tillgången dock skall inte risk justeringar som redan beaktats i kassaflödena inkluderas, i annat fall medför detta en dubbelräkning av risk (IAS 36 *Nedskrivning av punkt 55*) (IFRS/IAS, 2006).

Om diskonteringsräntan inte kan fastställas med hjälp av marknadsdata, så bestäms den med hjälp av företagets vägda genomsnittliga kapital kostnad och låneräntor (Strömberg T. & Lindqvist M., 2006).

3.7.3 Givna komponenter

Med uppsatsens definition av givna komponenter avses de komponenter som ingår i diskonteringsräntan. Dessa kan hämtas från institutioner, exempelvis den riskfria räntan som hämtas från den tioåriga obligationsmarknaden i det land där den kassagenererade enheten finns.

3.7.4 Genomsnittlig diskonteringsränta i börsbolagen avseende goodwill 2005

Bransch	Antal bolag	Snitt (%)	Spann (%)
Råvaror	4	9,0	8-10,3
Industri	21	10,8	5-19
Konsumentvaror	5	11,6	6,5-18
Hälsovård	8	11,6	8-12
Finans	6	10,2	7,5-13,7
IT	13	13,7	8,4-25
Telecom	8	13,3	10-16,4
Media	2	9,5	7,8-12
Tjänster	5	9,2	7,4-13,1
Totalt	72	11	5-25

Tabell 3-1 Impairment of Assets” (Källa: Internutbildningsmaterial från Deloitte gjord av Thomas Strömberg, AFR och Mats Lindqvist, Financial Advisory.)

Studiens resultat av intervjuerna har jämförts med ovanstående tabell som beskriver den genomsnittliga diskonteringsräntan i börsbolag, gällande goodwill 2005. Notera att jämförelsematerialet omfattar alla börsnoterade bolag på Stockholmsbörsen. Informationen i tabellen ger en bild av hur trovärdigt uppsatsens resultat kan anses vara vid jämförelse med den genomsnittliga diskonteringsräntan.

3.8 Redovisningsprinciper

En kort sammanfattning av de redovisningsprinciper som är centrala i all redovisning. De redovisningsprinciper som beskrivs nedan är de mest intressanta att beakta för uppsatsens behov.

3.8.1 God redovisningssed och rättvisande bild

God redovisningssed innebär att företag skall tillämpa Årsredovisningslagen, Bokföringslagen och rekommendationer från dessa. Man skall även tillämpa den praxis som används och har utvecklats av representativa företag (Ljungberg, R. & Phillips, D., 2001, s. 18).

En rättvisande bild har två olika tolkningar, den kontinentala tolkningen med Tyskland i spetsen, innebär en rättvisande bild att lagar och förordningar skall följas till punkt och pricka och därigenom uppnå en rättvisande bild. Den anglosaxiska tolkningen med England i spetsen tolkar innebörden, att företag får avvika från lagar och standarder, om det anses vara nödvändigt för att spegla verkligheten i företaget. Det anses vara oklart om den ”rättvisande bilden” har gett någon effekt eftersom tolkningarna är skiftande (Smith, D. 2006, s. 70). En rättvisande bild skall vara en enhetlig bild av företagets ekonomiska ställning, baserad på ett antal meriterade personer (Lönnqvist, R. 2005, s. 26).

3.8.2 Försiktighetsprincipen

Syftet med försiktighetsprincipen är att företaget skall övervärdera sina skulder och undervärdera sina tillgångar. Gällande omsättningstillgångar skall de värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet (Smith.D. 2006, s. 91).

3.8.3 Matchningsprincipen

Matchningsprincipen innebär att intäkter skall matchas mot de kostnader som har uppkommit för att skapa intäkten. En viktig del i matchningsprincipen är *när intäkterna redovisas/ erkänns* i redovisningen. Intäkterna redovisas/erkänns vid försäljningstillfället (Smith. D. 2006, s. 81).

3.9 Vad får revisorer göra?

Enligt Aktiebolagslagen, ABL, kap 9, § 17 punkt 2 framgår det uttryckligen att biträde vid bokföring inte får utföras av revisorn i bolaget eftersom det innebär jäv. Detta innebär att påskrivande revisor endast skall granska företagets impairment test av goodwill och deras framtagande av diskonteringsräntan.

4 Empiri och analys

I detta kapitel sammanfattas intervjuerna med revisorerna. Denna empiri används som tolkning av praxis. Därefter följer de tolv intervjuerna med respondenterna som utgör uppsatsens empiri och som analyseras. Analysen sker genom att binda samman den teoretiska referensramen med empirin för att fylla uppsatsens syfte. Empirin analyseras fråga för fråga och kopplas till teorikapitlet, och presenteras i tabell och textformat.

4.1 Sammanfattning av intervjuer med auktoriserade revisorer.

Tillvägagångssättet för att framställa empirin från revisorerna har skett genom sammanfattning av revisorernas svar.

4.1.1 Hur utförs Impairment testet av Goodwill i praktiken? Baserat på vad? Olika faktorer?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Värdet av bolaget/enheten som goodwillen är hänförlig till beräknas ofta fram baserat på nyttjandevärde om inte verkligt värde – försäljningskostnader kan fastställas. Det framräknade värdet jämförs sedan med det koncernmässiga värdet (där goodwill ingår) av enheten. Om det framräknade värdet understiger det koncernmässiga värdet skrivs det koncernmässiga värdet ned och då först goodwillvärdet. Kravet är att åtminstone årligen göra ett impairment test. En del företag gör tester inför kvartalsboksluten. Ofta används någon form av tröskelvärde t.ex. att avvikelser skall överstiga en viss procent över två kvartal innan nedskrivning sker. Om möjligt kompletteras beslutsunderlaget med en "peer" värdering (jämförelse med liknade bolag) om sådan finns tillgänglig eller om analytiker gjort och presenterat värderingar.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Det är viktigt med branschförståelse och att kunna dela upp i olika affärssegment inom företaget så att respektive kassagenererade enhet bär sin goodwill. Företag sneglar på den finansiella sektorn som använder Net Present Value (NPV) vid kassaflödesanalyser. Viktigt är att bolagen använder en residual i kassaflödesanalysen när analysen sträcker sig utöver den normala prognosperioden 5-10 år, alltså oändligheten.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Skillnaden mellan stora och små företag är att i små företag är det ofta olika personer från ekonomiavdelningen, som tar fram uppgifterna, medan det i stora företag, görs både antagande för beslut och impairment test på styrelsenivå. Den stora skillnaden är tidshorisonten man arbetar utifrån, små företag lever i nuet och lägger budget i oktober- november medan stora företag är vana vid att göra prognoser med längre tidshorisont.

4.1.2 Vad tittar revisorer på?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Det viktigaste för revisorerna är att bedöma rimligheten i de antaganden som bolaget har i sina beräkningsmodeller. Naturligtvis görs också uppföljning av antaganden i tidigare gjorda

beräkningar mot utfall för att få en känsla för hur ”duktiga” bolagen är på att prognostisera framtida kassaflöden, tillväxttakter mm. Vidare granskas att de budgetar och prognoser som ligger till grund för värderingen också är fastställda.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Som revisor måste man ha förståelse för bransch, företag och hur företaget har gjort sin modell. Dokumentationen som definierar vilka komponenter man har använt är viktig. Känslighetsanalysen är av central betydelse och att det är viktigt att hålla isär före och efter skatt. Helheten är av stor vikt och att alla affärssegment är av lika betydelse.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Övergripande metodik, enhetlig information och konsekvent agerande är de byggstenar vi tittar på. Vad vi som revisorer jobbar på är att de har en enhetlig metod och att den metoden är konsekvent och att man tillämpar den både i hög- och lågkonjunktur.

4.1.3 Hur skall företag komma fram till sin diskonteringsränta som skall användas i ”Impairment Test av Goodwill” enligt din tolkning av IAS 36?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Grunden är en riskfri ränta som skall kompletteras med en riskfaktor som delas upp i en generell riskpremie för branschen och en företagsspecifik premie. Räntan skall vara före skatt. Den vanligaste metoden för nuvärdesberäkning och vilka komponenter som skall ingå i diskonteringsräntan är den ”traditionella metoden” se A2 IAS 36. Den metod som bygger på förväntade kassaflöden är inte lika vanlig enligt min uppfattning.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

WACC modellen är den som används mest. Modellen är allmänt accepterad hos revisionsbyråerna och finansanalytiker. Det är viktigt att komma ihåg att det är före skatt som gäller. Modellen är stabil och därför finns inte någon anledning till att välja annan modell.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Det finns tre modeller men WACC är den som används. Viktigt är att man använder värdet före skatt.

4.1.4 Gör de flesta det? Om nej, vad har de gjort istället?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Ja, ett undantag är dock att många företag fastställer diskonteringsräntan efter skatt.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Företagen har förfinat sina modeller.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

WACC.

4.1.5 Vilken komponent i framtagandet utav diskonteringsräntan brukar företag justera mest?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Den riskfria räntan baseras ofta på räntebärande instrument med motsvarande löptid som prognosperioden. Räntan på ett sådant instrument kan skilja sig mellan åren varför detta får en direkt påverkan på diskonteringsräntan. Risktillägget för företagsspecifika faktorer ändras också om förutsättningarna i verksamheten förändras.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Nu kan man se vilket spann de olika branscherna ligger inom, vilket också ger en vägledning för hur diskonteringsräntan ser ut. Ligger man inom spannet för respektive bransch ligger man hyfsat rätt. Det finns en allmänt accepterad praxis för vad som är riskfri ränta dvs. x antal år statsobligationer, sedan är det riskräntan som varierar per företag och sedan betavärdet men också vilken tid är man använder och tilläggsrisken när man är nere på affärssegment.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Företagen justerar oftast riskpremie i verksamheten, flödet och storleken. Det finns en massa undertankar på hur riskpremien skall sättas. Modellen innehåller en viss tröghet till exempel om den kortfristiga räntan stiger, påverkas inte diskonteringsräntan direkt.

4.1.6 Varför tror du att diskonteringsräntan varierar mycket från bolag till bolag även om de är inom samma bransch?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Främsta orsaken är att den företagsspecifika riskkomponenten är en bedömning företaget gör och den skiljer sig från bolag till bolag.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Förklaringen bör vara olika riskbild även om de befinner sig inom samma bransch beroende på finansiering, kundstruktur, olika patentmängd och deras duration på marknaden.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Storleken på företag är den största faktorn även om man är inom samma bransch, en annan stor faktor kan vara geografiskt olika segment. Branschens mognad det vill säga vilken fas den befinner sig i. Företagets marknadsposition, till exempel om företaget har för avsikt att ta marknadsandelar, det bör synas i diskonteringsräntan.

4.1.7 Anser du att IAS borde beskriva mer detaljerat hur företag skall ta fram sin diskonteringsränta som de använder i sin "Impairment Test av Goodwill"?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

IAS 36 kräver att bolaget anger sin diskonteringsränta men inte vilka delkomponenter som ingår. En analytiker kan göra sin egen bedömning om vilken risk han vill åsätta bolaget. Det viktigaste för en läsare är att känna till vilken diskonteringsränta som bolaget använt som underlag för sin analys.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Det skall finnas utrymme för tolkning och praxis, inte mer detaljerad.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Inte mer detaljerad styrning men företagen skall tillämpa reglerna bättre, genom att följa upplysningskraven så att användaren skall kunna förstå hur nära en goodwillnedskrivning företaget är.

4.1.8 Tror du att det skulle göras mer nedskrivningar utav Goodwill om det bara fanns givna komponenter i diskonteringsräntan?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Det har jag svårt att uttala mig om. Men ju färre inslag av bedömningar som finns innebär att möjligheten till subjektiva bedömningar minskar och effekten av dem.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

WACC modellen ger givna komponenter.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Metodiken är relativt given. Det viktiga är att berätta hur man har gjort och vara konsekventa i agerandet så kommer verkligheten ifatt så småningom. En praxis sätts genom påverkan från analytiker och annan expertis inom branschen. Vi befinner oss i en högkonjunktur. Låt oss se hur det blir i en lågkonjunktur när de börjar analysera tillgångsmassan och diskonteringsräntan. Det kommer att bli en "double dip" effekt för att när kassaflödena går ner så går också räntan upp. Då får du två negativa effekter direkt i din värdering. Då kommer det troligen att bli en helt annan diskussion. Det är ju så att när allting går bra så går det fantastiskt bra enligt de här värderingsmetoderna, men när det går dåligt så får du två negativa effekter. Det har inte egentligen med en bubbla utan har med att framtidstron har ändrats.

4.1.9 Hur ser man om kassaflödena har blivit justerade för risker enligt ovan, hur ser man om en dubbelräkning har skett?

Johan Roempke, Ernst & Young, besvarade frågan:

Det är naturligtvis svårt att säga. Genom diskussion med dem som utfört beräkningarna och vilka antaganden de har gjort, får man bedöma om det finns risk för att dubbelräkning skett.

Auktoriserad revisor kompletterade frågan:

Kärnan är att förstå hur modellen fungerar, arbetar man med rimliga värden framöver? Nyinvesteringar får inte räknas med, det är i befintligt skick, vid förvärvet som skall räknas. Om förutsättningar börjar förändras såsom: räntan rör sig, marknaden viker, nya patent kommer eller att det sker en förändring i teknologin.

Harald Jagner, Deloitte, kompletterade frågan:

Enligt teorin verkar det lätt att granska, men i verkligheten är det mycket komplicerat. Dubbelräkning kan bero på omstrukturering, åtgärder som skall vara med eller inte.

4.2 Företagspresentation

Nedan presenteras de företag som ingår i studien. Respondenterna och företagen lovades anonymitet för att kunna delge känslig information till uppsatsen för analys. Företagen presenteras därför enligt figur 4-4.

<p>Företag 1</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Mid Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 11 % Industri: Grossister Goodwill i förhållande med omsättningen: 5,5 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 14 %</p>	<p>Företag 2</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Mid Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 77 % Industri: Media Goodwill i förhållande med omsättningen: 162 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 7,8-8,8 %</p>
<p>Företag 3</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 3,8 % Industri: Hälsovård Goodwill i förhållande med omsättningen: 4 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 12 %</p>	<p>Företag 4</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 15 % Industri: Konsumentvaror Goodwill i förhållande med omsättningen: 4 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 15 %</p>
<p>Företag 5</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 66 % Industri: Tjänster Goodwill i förhållande med omsättningen: 262 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 8,5-9 %</p>	<p>Företag 6</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 15 % Industri: Råvaror Goodwill i förhållande med omsättningen: 21 % Diskonteringsränta i årsredovisning: Nämnas inte</p>
<p>Företag 7</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Mid Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 12 % Industri: Industri Goodwill i förhållande med omsättningen: 7 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 10 %</p>	<p>Företag 8</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 4,3 % Industri: Industri Goodwill i förhållande med omsättningen: 4,6 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 12 %</p>
<p>Företag 9</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 2,8 % Industri: Industri Goodwill i förhållande med omsättningen: 1,5 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 10 %</p>	<p>Företag 10</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Mid Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 42 % Industri: IT Goodwill i förhållande med omsättningen: 265 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 22 %</p>
<p>Företag 11</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Mid Cap dock inte längre börsnoterad Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 33 % Industri: IT Goodwill i förhållande med omsättningen: 29 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 10 %</p>	<p>Företag 12</p> <p>Kategori på stockholmsbörsen: Large Cap Goodwill i förhållande med totala tillgångar: 14 % Industri: Råvaror Goodwill i förhållande med omsättningen: 15 % Diskonteringsränta i årsredovisning: 8 %</p>

Figur 4-4: Företagspresentation (Källa: från respektive årsredovisning, Affärsvärlden och Göteborgs Posten)

4.2.1 Analys av empiri från företagens respondenter

Tillvägagångssättet för att analysera empirin från företagens respondenter har skett genom bearbetning av varje empiri fråga.

4.2.2 Vilken befattning har du? Hur länge har du haft den befattningen? Hur länge har du arbetat inom ert företag?

Syftet med nedanstående frågor var att undersöka om de personer som utför impairment test av goodwill har relevant kunskap och erfarenhet för detta.

1. Vilken befattning har du?

Tre av tolv har en Chief Financial Officer (CFO), [finansdirektör] (Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR:s Engelska Ordbok, 11:e upplagan, 2001) befattning. Två av tolv är koncernredovisningschefer, en av tolv är controller (ungefär ekonomichef, FAR:s Engelska Ordbok, 11: upplagan, 2001). En av tolv är Technical Accounting Director (ungefär teknisk redovisningschef) och en av tolv är gruppchef. En av tolv är ekonom med finansiell inriktning. En av tolv är redovisningsekonom, en av tolv är koncern-redovisningsansvarig och en av tolv är redovisningsansvarig.

Resultatet visar att majoriteten av våra respondenter i undersökningen har en chefposition med finansiell bakgrund. Vilket också stämmer med den utvecklingen redovisningen befinner sig i, enligt revisorerna, då redovisningen går i en finansiell riktning (jfr 4.1.2). Detta påstående stöds också av undersökningens resultat som visar att endast två av tolv är redovisningsekonomer.

2. Hur länge har du haft den befattningen?

Tid	0,5 år	1 år	1,5 år	2 år	3 år	4 år	4,5 år	17 år
Antal	1	1	1	2	3	2	1	1

Tabell 4-2 Hur länge har du haft den befattningen? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabellen visar att elva av tolv har haft sin befattning mindre än fem år. Genomsnittet anställningsår blir 3,75 år, men räknar man bort personen som har haft befattningen i 17 år blir genomsnittet 2,6 år.

Denna analys visar att majoriteten på dessa höga befattningar är relativt nyanställda. Analysen visar också att två av fyra CFO har haft sin befattning mindre än ett år. Detta stärker tidigare uttalande att redovisningen går i finansiell riktning enligt revisorerna (jfr 4.1.1).

3. Hur länge har du arbetat inom ert företag?

Tid	0,5 år	1 år	1,5 år	2 år	3 år	4 år	4,5 år	7 år	17 år	32 år	35 år
Antal	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1

Tabell 4-3 Hur länge har du arbetat inom ert företag? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tabellen visar att nio av tolv har samma befattning som tjänstgöringstid i företaget. Fyra av tolv har arbetat inom sitt företag mer än sju år. Tre av tolv har arbetat mer än 15 år i sitt företag och tre av tolv har blivit befordrade.

Studien visar att merparten har kort erfarenhet ifrån sitt företag. Undersökningen visar även att majoritet har blivit anställda till sin befattning.

4.2.3 Hur har ert företag förberett sig inför IFRS? Hur har du i din roll förberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill?

Syftet med nedanstående frågor var att ta reda på om företagen inhämtat nödvändig kunskap för att utföra impairment testet korrekt.

4. Hur har ert företag förberett sig inför IFRS?

Revisorshjälp	Projektgrupp	Konsulter	Inte anställd under förberedelse perioden
8/12	6/12	3/12	3/12

Tabell 4-4 Hur har ert företag förberett sig inför IFRS? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Notera att tabellen ovan visar att förberedelsen har skett med flera insatser samtidigt.

Analysen visar att åtta av tolv har använt sig av revisors hjälp, med reservation för respondentens definition av vem som är revisorn i undersökningen. Sex av tolv företag har bildat projektgrupper som förberedelse inför IFRS. Tre av tolv har anlitat externa konsulter för att tolka specifika IFRS/IAS standarder. Tre av tolv var inte anställda under förberedelse perioden. Många har anlitat revisors stöd och extern rådgivning.

5. Hur har du i din roll förberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill?

Förberedelser självstudier	genom	Före detta revisor	Annat sätt
5/12		2/12	9/12

Tabell 4-5 Hur har du i din roll förberett dig inför nedskrivningsprövningen av goodwill? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Notera att tabellen ovan visar att förberedelsen har skett med flera insatser samtidigt. Notera även att annat sätt innehåller alla övriga sätt av förberedelse såsom: ingick i grupp, använde framtagna mall, stämmer av med ledningen osv. För ytterligare detalj information hänvisas till fråga 5 i respektive frågeformulär som återfinns i empirin.

4.2.4 Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning? Varför har ni valt att använda den metoden?

Syftet med nedanstående frågor var att ta reda på vilken metod företagen valt till sitt impairment test av goodwill, eftersom kunskapen om vilken metod avgör hur man skall gå till väga vid analys av diskonteringsräntan. Motiveringen till valet av metod liksom kartläggning av praxis var också ett par av våra syften med uppsatsens frågor.

6. Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning?

Traditionell	Förväntade kassaflöden
12/12	0/12

Tabell 4- 6 Vilken metod har ni använt vid er nedskrivningsprövning? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Notera att i frågeformuläret har vi inte använt IAS 36 *Nedskrivningar* beteckning för respektive metod. Detta för att förtydliga vilka metoder som finns.

Analysen visar att alla ingående i studien använder den traditionella metoden och därmed kan en praxis anas, vilket även revisorerna påpekade (jfr 4.1.3).

7. Varför har ni valt att använda den metoden?

Mest praktisk	Mindre komplex	Visste inte att det fanns en annan metod	Vet inte
5/12	3/12	3/12	1/12

Tabell 4-7 Varför har ni valt att använda den metoden? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Studien visar att nästan hälften har valt den traditionella metoden eftersom den är mest praktisk. Tre av tolv har valt den då den är mindre komplex. Tre av tolv visste inte att det fanns en annan metod och en av tolv visste inte motiveringen till valet.

Resultatet visar att praxis lutar åt att företagen väljer att använda det som är mest praktiskt och mindre komplext. Förvånande kan man konstatera att några inte visste att det fanns en annan metod eftersom företagen och personerna verkar vara pålästa och förberedda inför IAS 36 *Nedskrivningar*(jfr 3.6.5).

4.2.5 Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen? Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta?

Syftet med nedanstående frågor var att ta reda på hur företagen har tagit fram sin diskonteringsränta och hur de motiverat sina val. Genom svar på dessa frågor så får vi svar på en av våra huvudfrågor.

8. Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen?

Mindre än 10 %	10 %	12 %	14 %	15 %	22 %
4 / 12	3 / 12	2 / 12	1 / 12	1 / 12	1 / 12

Tabell 4-8 Vilken diskonteringsränta (före skatt) har ni använt vid nedskrivningsprövningen? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Sju av tolv har 10 % eller mindre och genomsnittet är 11,31 %. Endast tre företags diskonteringsränta ligger över 12 %. Blott ett företag har en diskonteringsränta på 22 %. Spridningen i diskonteringsräntan för företagen i uppsatsen är 15,68 % (6,32 % - 22 %). Analysen visar att företag ingående i studien har följande spann i respektive spann för branschen:

	Rå varor	Industri	Konsument varor	Hälsovård	IT	Media	Tjänster	Grossister
Uppsatsens spann %	6,32-8	10-12	15 *	12 *	10-22	7,8 *	8,75 *	13,9 *
Impairment of Assets tabell Spann*** (jfr tabell 3-1) %	8-10,3	5-19	6,5-18	8-12	8,4- 25	7,8-12	7,4-13,1	- **

Tabell 4-16 Diskonteringsräntan – studien jfr börsen (Källa: egen gjord specifikt till studien)

* Notera att i förekommande fall ingår endast ett företag per bransch.

** Branschen saknas i tabellen (jfr tabell 3-1)

*** Alla Sveriges börsnoterade företag är med i detta underlag förutsatt att deras diskonteringsränta var med i deras årsredovisning för 2005.

Analysen visar att alla diskonteringsräntor i uppsatsen ligger inom respektive branschs spann utom en. Dessutom saknar grossister jämförelsesiffror. Att uppsatsens räntor överensstämmer med den svenska börsens spann styrker trovärdigheten i undersökningsmaterialet.

9. Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta?

Råvaror	Industri	Konsumentvaror	Hälsovård	IT	Media	Tjänster	Grossister
WACC	WACC	WACC	WACC	WACC	WACC	WACC	WACC

Tabell 4-9 Hur har ni kommit fram till er diskonteringsränta? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Resultatet av studien visar att samtliga företag använder WACC. Orsaken till att alla använder WACC är att modellen är allmänt vedertagen och enkel. Detta styrker ytterligare att en praxis har etablerat sig, vilket även revisorerna har noterat (jfr 4.1.8). Fördelen med att alla använder samma modell är att det underlättar jämförelsen (jfr 4.1.3).

4.2.6 Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta? Hur fördelas komponenterna? Är det någon av komponenterna som är given? Är det någon av komponenterna som inte är given?

Syftet med nedanstående frågor var att ta reda på hur företagen har skapat sina diskonteringsräntor. Genom svar på dessa frågor så får vi svar på en av våra huvudfrågor.

10. Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta?

Beta	Risk fria Ränta	Skatt	Risk premie	Skuld ränta	Small Company Premium	Land risk	Låne spread	Avkastnings krav på eget kapital	Kan inte svara
8/12	10/12	3/12	11/12	6/12	2/12	1/12	1/12	6/12	1/12

Tabell 4-10 Vilka komponenter ingår i er diskonteringsränta? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Resultatet visar att åtta av tolv har med Beta komponenten (jfr 3.7.2), vilket är anmärkningsvärt då alla företag är noterade bolag. Det är också förvånande att inte alla har med riskfria räntan, riskpremie, avkastningskrav på eget kapital och skuldränta eftersom dessa ingår i WACC (jfr 3.7.1& 3.7.2) som de alla uppger att de använder. En av tolv kan inte svara på frågan, eftersom diskonteringsräntan bestäms i moderbolagets hemland. Tre av tolv nämner skatt som en komponent i diskonteringsräntan vilket IAS 36 *Nedskrivningar*, punkt 55, klart uttrycker inte skall ingå. Detta var även en punkt som revisorerna nämnde var ett vanligt misstag (jfr 4.1.3). Detta kan vara en möjlig orsak till varför studiens råvarubranschs spann hamnade utanför börsens spann (jfr 3.7). Small Company Premium, landrisk och lånespread tolkas som att ingå i riskpremien.

11. Hur fördelas komponenterna?

Risikfria räntan	Riskpremie	Beta	Small Company Premium	Avkastningskrav på eget kapital	Vet inte	Vill inte svara
5/12	5/12	4/12	2/12	2/12	1/12	5/12
3,8-4,1 %	4-5 %	0,9-2,5 %	2 %	8-10 %	-	-

Tabell 4-11 Hur fördelas komponenterna? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Notera att ovanstående tabell visar dels komponenternas spann på de uppgifter som har lämnats och andelen som inte har lämnat information. Sex av tolv respondenter har inte lämnat ut sina uppgifter dessa är indelade i två kategorier: Vet inte respektive vill inte svara. Anledningen till att några av uppsatsens respondenter inte har svarat, beror på att komponenterna utgör känslig information eftersom de är börsnoterade bolag. Den riskfria räntans spann ligger mellan 3,8 – 4,1 %, variationen beror på vilket land kassaflödena kommer ifrån. Den tioåriga stadsobligationsräntan var år 2005 3,4% (Konjunktur Institutet) vilket är lägre än respondenternas. Vilket kan bero på att tidshorizonten för respondenternas räntor har varit längre eller kortare än tio år och att de har använt utlandets stadsobligations ränta. Riskpremiens spann ligger mellan 4 – 5 %, som visar att företagens specifika risker ligger på ungefär samma nivå vilket är förvånande. Spannet för Beta ligger mellan 0,9 – 2,5 %, som visar den individuella aktiens fluktuation i förhållande till övriga börsens aktier. Ytterligheterna i spannet verkar inte på något vis vara extrema då 0,9 innebär att aktien fluktuerar 10 % mindre än övriga börsens aktier i genomsnitt gör. En av respondenterna har uttryckligen kommenterat sin Beta och nämnt att normalt ligger den på 0,6 – 0,8, men använder 0,9 i sin diskonteringsränta pga. försiktighetsprincipen (jfr 3.8.2). Small Company Premium ligger på 2 % vilket är väntat eftersom den komponenten är given. Avkastningskrav på eget kapital spannet ligger mellan 8 – 10 %, vilket är individuellt för varje bolag.

12. Är det någon av komponenterna som är given?

Risk premie	Risikfria Ränta	Beta	Skatt	Inflation	Small Company Premium	Land risk	Låne spread	Skuld ränta	Kan inte svara
10/12	11/12	6/12	3 /12	2 /12	2/12	1/12	1/12	1/12	1/12

Tabell 4-12 Är det någon av komponenterna som är given? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Tio av tolv har uppgett att riskpremien är given. Detta kan bero på att ledningen har kommunicerat ut den till respondenterna och att de därför antar att den är given. Notera att denna komponent enligt WACC metoden inte är given (jfr 3.7.1).

När det gäller den riskfria räntan så har elva av tolv nämnt att den är given, en av tolv kan inte svara. Enligt WACC metoden är denna komponent given (jfr 3.7.1) därför är det förvånande att inte tolv av tolv har uppgett den.

Bara sex av tolv har uppgett Beta som given, vilket är anmärkningsvärt då den ingår i CAPM för att räkna fram kostnaden för eget kapital (jfr 3.7.2).

Tre av tolv nämner skatt som en given komponent i diskonteringsräntan vilket IAS 36 *Nedskrivningar*, punkt 55, klart uttrycker inte skall ingå. Detta var även en punkt som revisorerna nämnde var ett vanligt misstag (jfr 4.1.3).

Två av tolv har inflation som en given komponent. Detta är intressant eftersom det bäddar för misstag då man måste vara konsekvent antingen använder man nominella värden genomgående eller reala värden (jfr 4.1.8).

Två av tolv har uppgett Small Company Premium som en given komponent.

Endast en av tolv har sagt att landrisk är en given komponent, vilket är förvånande eftersom flera av våra respondenters företag har verksamhet utomlands. Notera att detta kan bero på att de andra har justerat för detta i kassaflödena för att undvika dubbel kompensation av risken, och därför inte tagit med det i diskonteringsräntan. Detta var något som revisorerna besvarade i fråga nio (jfr 4.1.9).

En av tolv har nämnt lånespread som en given komponent. Skuldräntan nämns bara av en respondent som given. Notera att denna komponent ingår alltid som en given komponent i WACC (jfr 3.7.1).

En av tolv kan inte svar eftersom deras moderbolag bygger deras diskonteringsränta.

13. Är det någon av komponenterna som inte är given?

Riskpremie	Nej	Saknar svar
2/12	7/12	3/12

Tabell 4-13 Är det någon av komponenterna som inte är given? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Analysen visar att endast två av tolv anger riskpremien som en inte given komponent. Vilket är anmärkningsvärt eftersom riskpremien är en faktor i kostnaden för eget kapital som ingår i WACC (jfr 3.7.1). Riskpremien är specifik för varje företag och således aldrig given (jfr 3.7.2).

4.2.7 Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006?

Syftet med nedanstående fråga var att ta reda på om företagen kommer att förändra sin diskonteringsränta inför bokslutet 2006. Genom svar på denna fråga så får vi svar på en av våra huvudfrågor.

14. Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006?

Ja	Nej	Vet inte
6/12	4/12	2/12

Tabell 4-14 Ser ni redan nu ett behov av förändring i er diskonteringsränta inför er årsredovisning 2006? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Resultatet ovan är anmärkningsvärt eftersom bara sex av tolv ser en förändring i diskonteringsräntan inför nästa bokslut. Med tanke på att diskonteringsräntan är uppbyggd av givna komponenter med undantag för riskpremie som är specifik för varje företag. Med givna komponenter avses att man hämtar aktuell publicerad information t ex. riskfria räntan ifrån långsiktiga obligations marknaden, som en av revisorerna uttalade (jfr 4.1.5). Därmed förväntas kontinuerligt uppdaterade diskonteringsräntor.

4.2.8 Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill?

Syftet med nedanstående fråga var att analysera hur stor andel av uppsatsens ingående företag som gjort nedskrivning. Genom svar på denna fråga så får vi svar på en av våra huvudfrågor.

15. Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill?

Nej	Ja
9/12	3/12

Tabell 4-15 Har er nedskrivningsprövning resulterat i nedskrivning av goodwill? (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Svaren ovan visar att tre av fyra inte har behövt göra någon nedskrivning. Vilket betyder att tre av fyra inte har belastat sina resultat med goodwill nedskrivningar, vilket även revisorerna påpekade beror på innevarande högkonjunktur (jfr 4.1.7).

4.2.9 Vilka effekter har införandet av nedskrivningsprövningen av goodwill medfört?

Syftet med nedanstående fråga var att analysera vilka effekter företagen anser införandet av impairment testet av goodwill har medfört.

16. Vilka effekter har införandet av nedskrivningsprövningen av goodwill medfört?

Fyra av tolv tycker att de har fått bättre översikt på sin goodwill, vilket är syftet med IFRS (jfr 3.6). Fyra av tolv uttrycker att det var bättre förr med planenlig avskrivning eftersom det var en förutsägbar kostnad. Tre av tolv säger att det innebär en resultatförbättring, vilket även revisorerna påpekade. Två av tolv säger att testet är komplext. Endast en efterlyser känslighetsanalys, vilket även stöds av revisorerna (jfr 4.1.2). Två undrar hur det blir vid lågkonjunktur, vilket även revisorerna påpekade (jfr 4.1.2).

4.2.10 Har du något övrigt att tillägga? Får vi återkomma med kompletterande frågor vid behov?

Syftet med nedanstående fråga var att fånga upp respondenternas åsikter kring goodwill.

17. Har du något övrigt att tillägga?

Sju av tolv hade inget övrigt att tillägga. En uttryckte att goodwill inte betyder så mycket för dem. En annan tyckte att det har stor betydelse för deras företag. En nämnde att diskonteringsräntan sätts subjektivt och används i andra sammanhang baserat på erfarenhet, vilket är intressant eftersom hela IFRS baseras på subjektiva bedömningar (jfr 3.6.5.2). En annan uttrycker att deras goodwill utgör en så liten andel av deras totala tillgångar, men att den kan vara en risk för bolag med mycket goodwill.

Analysen gjorde oss uppmärksamma på att företag med stor goodwill kan få det svårt vid lågkonjunktur. Eftersom diskonteringsräntans komponenter till del består av låneräntan som vid lågkonjunktur höjs. Dessutom minskar kassaflödena och dessa två faktorer tillsammans kommer att ge "double dip" effekt (jfr 4.1.8). Vilket kommer att innebära nedskrivningar av goodwill enligt revisorerna (jfr 4.1.8).

18. Får vi återkomma med kompletterande frågor vid behov?

Alla respondenter har svarat ja.

5 Slutsats

I detta kapitel presenteras de slutsatser som ämnar svara på uppsatsens tre huvudfrågor. Kapitlet indelas i tre avsnitt: svar på uppsatsens tre huvudfrågor, egna reflektioner och förslag till fortsatt forskning.

5.1 Huvudfrågor besvaras

Uppsatsens tre huvudfrågor lyder:

Hur motiverar företaget sitt val av den diskonteringsränta som används i samband med impairment test av goodwill?

I analysen noterades att alla företag, ingående i studien, har valt WACC metoden (jfr 3.7.1) för att ta fram sin diskonteringsränta. Anledningen till valet är att den är allmänt vedertagen och enkel. Detta visar att en praxis har utvecklats och det verkar som att de iakttar varandra. Ur jämförelse synpunkt är detta bra eftersom alla har valt samma metod. IAS 36 *Nedskrivningar*, A17 förespråkar CAPM som är en modell för att räkna fram avkastningskravet, alltså ersättningen till aktieägarna som är en komponent i WACC. För att få med kapitalstrukturen använder man WACC för att väga samman eget och lånat kapital. Respondenternas motivering till sitt val av metod för framtagandet av diskonteringsräntan stämmer därmed överens med författarnas synpunkter.

Vilka komponenter består diskonteringsräntan av?

Då företagen använder WACC metoden för att ta fram sin diskonteringsränta, så är komponenterna kända. Komponenterna är: Beta, Riskfria räntan, Riskpremien, Skuldräntan, Specifik riskränta för verksamheten (risk för variation, storlek, illikviditet) och Kapitalstruktur (jfr 3.7.1). I empirin framgick att företagens komponenter i huvudsak överensstämmer med de föreslagna. Några av företagens komponenter avvek och några tillkom, utöver de kända. Detta kan bero på orsaker som: att olika personer har satt samman diskonteringsräntan och att känsliga komponenter filterades bort så att de inte blev redovisade i studien m.fl.

Vad beror det på att så få företag gör goodwill nedskrivningar, kan det bero på att en praxis har utvecklats hos företagen?

En orsak till att det inte görs nedskrivningar kan vara att det är högkonjunktur som ger höga framtida kassaflöden vilka prövas i impairment testet av goodwill. I och med att det råder högkonjunktur är det låga räntor och eftersom sambandet mellan kassaflödets storlek och storleken på räntan går i motsatta riktningar (jfr 4.1.8). Detta innebär hög ränta är lika med litet kassaflöde och vice versa. Detta betyder att vid lågkonjunktur så kommer kassaflödena minska ännu mer, samtidigt som räntorna höjs, vilket resulterar i en ”double dip” (jfr 4.1.8). I det läget förväntas goodwill nedskrivningar.

I analysen konstaterades det att en praxis har inletts, när det gäller att sätta samman diskonteringsräntan vilket har bestämts i en högkonjunktur. Det intressanta blir att se vad som händer med denna praxis när lågkonjunkturen kommer. En konjunkturcykel har en längd som ligger mellan tre till åtta år enligt konjunkturinstitutet. En lagändring kräver en konjunkturcykel innan en praxis har satts enligt revisorerna (jfr 4.1.2). vilket gör det ännu mer intressant att se vad som händer med framtagandet av diskonteringsräntan.

5.2 Eegna reflektioner

Det här avsnittet fångar upp författarnas observationer som uppstod vid analysarbetet men inte hör till huvudfrågorna. Eftersom dessa reflektioner är så pass viktiga kunde de inte exkluderas ut uppsatsen.

5.2.1 Finansiell inriktning

Analysen visar att den nya redovisningen som är anpassad till IFRS kräver att man skall kunna prognostisera framtiden och ha finansiell bakgrund. Eftersom en hög andel är relativt nyanställda och en majoritet har blivit anställda till sin befattning. Studien visar även att utförandet av impairment testet av goodwill görs på chefsnivå och inte på redovisningsavdelnings nivå, vilket är bra eftersom det förutsätter kännedom om de antaganden som gjorts av ledningen. Stora företag är vana vid prognostisering har noterats vid analys av studien och att mindre bolag lever i nuet, vilket kan bero på att de har mindre resurser än de stora.

5.2.2 Förberedelse inför IFRS

Resultatet visar att majoriteten var väl förberedda inför IFRS, genom arbete i projektgrupp, mycket konsultationer från revisorer och inhämtning av nödvändig kunskap inför impairment testet. Detta gäller främst de stora företagen, de mindre företagen å andra sidan, har klarat kunskapskravet i hög utsträckning, genom nyanställningar. Intressant att notera var att så många konsulterat revisorn, eftersom det i ABL kap 9, § 17.2 uttryckligen framgår att biträde vid bokföring inte får utföras av revisorn i bolaget eftersom det innebär jäv. När "revisorn" omnämns av bolagen sker det oförsiktigt dvs. man gör ingen distinktion mellan vem som är bolagets revisor och vem som är utomstående konsult.

5.2.3 Traditionell metod

Analysen visar att alla ingående i studien, använder den traditionella metoden och därmed kan en praxis anas, vilket även revisorerna påpekade (jfr 3.6.5.1). Att den traditionella metoden används beror på att den är mest praktisk och minst komplex. Förvånande kan man konstatera att några inte visste att det fanns en annan metod eftersom företagen och personerna verkar vara pålästa och förberedda inför IAS 36 *Nedskrivningar* (jfr 3.6.5).

5.2.4 Praxis

Vår analys indikerar att en praxis håller på att utvecklas där WACC (jfr 3.7.1) används och att företagen beaktar varandras diskonteringsräntor. Intressant är att notera att råvarubranschen har ett sådant lågt spann och IT-branschens är högt. Kan detta bero på variation i risk för respektive bransch?

5.2.5 Komponenterna

Eftersom respondenterna uppgav att de använder WACC (jfr 3.7.1) vid framtagandet av diskonteringsräntan var förväntningarna att de komponenter som finns i WACC (jfr 3.7.1) skulle uppges. Vilket inte gjordes med undantag för den riskfria räntan, det känns tryggt.

En möjlig orsak till detta kan vara studiens intervju metod via telefon då respondenten kan ha trott att hon/han redan nämnt någon komponent. En annan orsak kan vara specialisering dvs. att olika personer på företagen tar fram olika delar av diskonteringsräntan som används vid impairment testet av goodwill. T.ex. ledningen tar fram riskpremien, avkastningskravet och gör antagandena för prognoserna med beaktande av tillväxt i kassaflödena bortom fem år. Detta medan låneavdelningen kommunicerar låneräntan och Beta tas från marknaden etc.

En annan synpunkt är att det föreligger osäkerhet om vem som är ansvarig för vad. Företagen är ansvariga för redovisningen medan revisorerna är ansvariga för revisionen. Ibland kan missförstånd uppstå då företagen tror att revisorn granskar allt och därigenom upptäcker eventuella fel i diskonteringsräntan, medan de i själva verket enbart granskar för rimlighet (jfr 4.1.2). Det som är mest förvånande är att riskpremien anges som en given komponent av majoriteten eftersom den inte är given. Den troliga förklaringen till att den uppfattades som given kan vara att den har kommit från ledningen i respektive företag och därför uppfattats som given. Det är förvånande att en del av respondenterna nämnde skatt som en komponent eftersom IAS 36 *Nedskrivningar* uttrycker att diskonteringsräntan skall redovisas före skatt. En trolig orsak kan vara att WACC formeln presenteras både med och utan skatt. Avslutningsvis kan det konstateras i studien att företagens diskonteringsräntor ligger inom sina spann för respektive bransch vilket stärker tillförlitligheten och reliabiliteten i studiens material.

Eftersom 2005 var första året företagen gjorde impairment test av goodwill finns det en förståelse för att en viss godtycklighet kan ha skett vid framtagandet av komponenterna. I och med att de givna komponenterna i diskonteringsräntan fluktuerar förväntas kontinuerligt uppdaterade diskonteringsräntor. Detta är intressant ur ett investeringsperspektiv för att prognostisera framtida aktieförvärv.

5.3 Förslag till fortsatt forskning

Uppsatsens resultat ger näring för fortsatt forskning när det gäller framtagandet av diskonteringsräntan eftersom en lågkonjunktur kommer att komma. Det är först då, man kan besvara en av studiens huvudfrågor, frågan angående praxis.

En annan sak att studera är huruvida upplysningskraven enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 134 kommer att efterlevas bättre, i årsredovisningarna för 2006. Bristfälligheter har konstaterats och kommenterats av revisorerna Persson, L-E & Hultén, K.(Balans NR 6-7/2006, s. 29-32), vilket även noterades av författarna vid granskning av årsredovisningarna.

Dessutom vore det intressant att se om företagen bryter ner sina kassagenererande enheter i impairment testet av goodwill tillräckligt. Men också för att se om dessa befinner sig på en relevant nivå för att kunna mätas korrekt. Slutligen vore det spännande att få återkomma till företagen och se hur deras respektive diskonteringsränta, goodwill och kassagenererade enheter ser ut i framtiden.

Referenslista

Böcker

Backman, J., (1998) *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur

Brealey, R. A. & Myers, S. C. & Marcus, A. J., (2004) *Fundamentals of Corporate Finance*, 4th edit New York: McGraw-Hill/Irwin Companies, Inc.

FARs Engelska Ordbok, 11:e uppdaterade upplagan (2001) Stockholm: FAR FÖRLAG AB

Holme, I.M. & Solvang, B. R., (1991) *Forskningsmetodik-Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Lund: Studentlitteratur

Kvale, S., (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur

Ljungberg, R.& Phillips, D. (2001) *Koncernredovisning i praktiken*, Stockholm: Bonnier utbildning

Lundahl, U. & Skärvad, P-H., (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Lund: Studentlitteratur

Lönnqvist, R., (2005) *Årsredovisning av aktiebolag och koncerner* 3:e upplaga, Lund: Studentlitteratur

Patel & Davidsson,(2003), *Forsknings metodikens grunder - att planera, genomföra och rapportera en undersökning* 3:e upplaga, Lund: Studentlitteratur

Rosengren, K-E & Arvidsson, P., (2001) *Sociologisk metodik*, Lund: Almqvist & Wiksell Förlag

Smith, D., (2006) *Redovisningens språk* 3:e upplaga, Lund: Studentlitteratur

Artiklar

Ecovision, (2006) *Börsdata*, (s. 74), Göteborgs-Posten söndagen den 19 november 2006

Persson, L-E. & Hultén, K., (2006) *Tre heta IFRS-områden*,(s.29-32), Balans Nr 6-7

Rankin - Johansson, C., (2001) *Redovisning av goodwill, en utmaning?*, (s.14-18), Balans Nr 10

Intervjuer

Jagner, Harald, Auktoriserad revisor, Deloitte 2006

Roempke, Johan, Auktoriserad revisor, Ernst & Young 2006

Wikner, Andréas, Auktoriserad revisor, Deloitte 2006

Lagar och Förordningar

Bokföringslagen (1999:1078), (2006) *FARs Samlingsvolym 2006 Del 1*, Stockholm: FAR FÖRLAG AB

IFRS/IAS (2006), *Internationell redovisningsstandard i Sverige – IFRS/IAS 2006*, Stockholm: FAR FÖRLAG AB

Internet

Affärsvärlden <http://www.affarsvarlden.se/>, 2006-11-12

Financial Accounting Standards Board <http://www.fasb.org/>, 2006-11-10

Klahr, H. FAR INFO nr 12, 2002, <http://www.farkomplett.se>, 2007-01-04

Konjunktur Institutet, <http://www.konj.se> , 2006-12-29

Six AB, <http://www.six.se/> , 2006-11-10

Referens till annan uppsats

Melin, C. & Kling, D., (VT 2006), *IFRS och Företagsvärdering – Ur ett analytikerperspektiv*

Annat

Strömberg T. & Lindqvist M., (2006) *Impairment of Assets*, Internutbildningsmaterial Deloitte